

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

รัชฎาพร เผาะช่วย

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

รัชฎาพร เผาะช่วย

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

THE QUALITY OF LIFE OF THE ELDERLY IN THA SALA SUB-DISTRICT
MUNICIPALITY THA SALA DISTRICT, NAKORN SI THAMMARAT PROVINCE

RATCHADAPORN PHOCHUAI

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF PUBLIC ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL OF PUBLIC ADMINISTRATION

BURAPHA UNIVERSITY

2022

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ รัชฎาพร เผาะช่วย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

..... รักษาการคณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ต.อ. ดร. วิเชียร ตันศิริคงคล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

62930059: รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต; รป.ม.

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ, นครศรีธรรมราช

วิทยานิพนธ์ : คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช. (THE QUALITY OF LIFE OF THE ELDERLY IN THA SALA SUB-DISTRICT MUNICIPALITY THA SALA DISTRICT, NAKORN SI THAMMARAT PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: อุษณากร ทาวะรัมย์, รป.ด. 104 หน้า. ปี พ.ศ. 2565.

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 253 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ T-test และ One-way ANOVA ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับกลาง ๆ (ร้อยละ 76.68) รองลงมาคือ คุณภาพชีวิตที่ดี (ร้อยละ 22.92) และ คุณภาพชีวิตที่ไม่ดี (ร้อยละ 0.40) ตามลำดับ
2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบัน และรายได้ ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

62930059: MASTER DEGREE OF PUBLIC ADMINISTRATION; M.P.A.

KEYWORDS: QUALITY OF LIFE, ELDERLY, NAKHON SI THAMMARAT

RATCHADAPORN PHOCHUAI : THE QUALITY OF LIFE OF THE ELDERLY
IN THA SALA SUB-DISTRICT MUNICIPALITY THA SALA DISTRICT, NAKORN SI
THAMMARAT PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: AUSANAKORN TAVAROM, Ph.D.
104 P. 2022.

This study, entitled the quality of life of the elderly in Tha Sala Sub-District Municipality, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province, aimed to investigate the quality of life of the elderly and compare the quality of life of the elderly who live in Tha Sala Sub-District Municipality, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province. The quantitative approach was employed in this study. The questionnaire was used to collect data from the sample group which were 253 elderly in Tha Sala Sub-District Municipality, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province. The population was categorized by genders, ages, statuses, educational levels, occupations, and monthly incomes. Descriptive statistics were used to analyze the data. T-test and One-way ANOVA were used to test the hypothesis.

It can be concluded as follows:

1. The quality of life of the elderly in Tha Sala Sub-District Municipality, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province was found at Moderate (76.68%), Good (22.92%), and Not Good (0.40%) respectively.
2. The results from hypothesis testing showed that the levels of quality of life of the elderly in Tha Sala Sub-District Municipality, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province who have different statuses, educational levels, occupations, and monthly incomes were different at the statistical significance level of 0.05.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช สำเร็จไปได้อย่างลุล่วง ได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ผศ.ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์ สละเวลาและให้คำปรึกษาตรวจสอบแก้ไข ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ประชาชนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม และแสดงความคิดเห็น ให้การดำเนินวิจัยสำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบคุณ บิดา มารดา สมาชิกในครอบครัวทุกคน สำหรับกำลังใจเสมอมา รวมทั้ง พี่ๆ เพื่อนๆ ทุกคนที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของวิจัยในครั้งนี้

รัชฎาพร เผาะช่วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมติฐานการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต	7
แนวคิดและทฤษฎีของผู้สูงอายุ	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
วิธีการสุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
บทที่ 4 ผลการวิจัย	55
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	55
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	57
ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐาน	64
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผล.....	78
ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	86
ประวัติย่อของผู้วิจัย	92

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2-1 สรุปแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	35
ตารางที่ 2-2 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	38
ตารางที่ 2-3 สรุปตัวแปรต้นและตัวแปรตามของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
ตารางที่ 2-3 สรุปตัวแปรต้นและตัวแปรตามของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
ตารางที่ 2-4 สรุปตัวแปรที่นำมาใช้ในการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ.....	45
ตารางที่ 2-5 ที่มาของตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษา.....	46
ตารางที่ 3-1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	49
ตารางที่ 3-2 ตารางแบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิต.....	54
ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
ตารางที่ 4-2 จำนวนร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านร่างกาย.....	57
ตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านจิตใจ.....	59
ตารางที่ 4-4 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม.....	60
ตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสภาพแวดล้อม.....	61
ตารางที่ 4-6 ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	62
ตารางที่ 4-7 จำนวนร้อยละ ระดับคะแนนของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	63

ตารางที่ 4-8 การเปรียบเทียบเพศกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภ
 ท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช.....64

ตารางที่ 4-9 จำนวนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขต
 เทศบาล ตำบลท่าศาลา อำเภท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามกลุ่มอายุ64

ตารางที่ 4-10 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ
 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
 จำแนกตามอายุ65

ตารางที่ 4-11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Scheffe) ของค่าเฉลี่ยผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
 ท่าศาลา อำเภท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามกลุ่มอายุ66

ตารางที่ 4-12 จำนวนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขต
 เทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามกลุ่มสถานภาพ.....66

ตารางที่ 4-13 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ
 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
 จำแนกตามสถานภาพ67

ตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Scheffe) ของค่าเฉลี่ยผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
 ท่าศาลา อำเภท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามสถานภาพ68

ตารางที่ 4-15 จำนวนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขต
 เทศบาลตำบล ท่าศาลา อำเภท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษา ..69

ตารางที่ 4-16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความ
 ต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภท่าศาลา จังหวัด
 นครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา.....69

ตารางที่ 4-17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Scheffe) ของค่าเฉลี่ยผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
 ท่าศาลา อำเภท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา70

ตารางที่ 4-18 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
 ตำบลท่าศาลา อำเภท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน.....71

ตารางที่ 4-19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบ ความ
 ต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด
 นครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน72

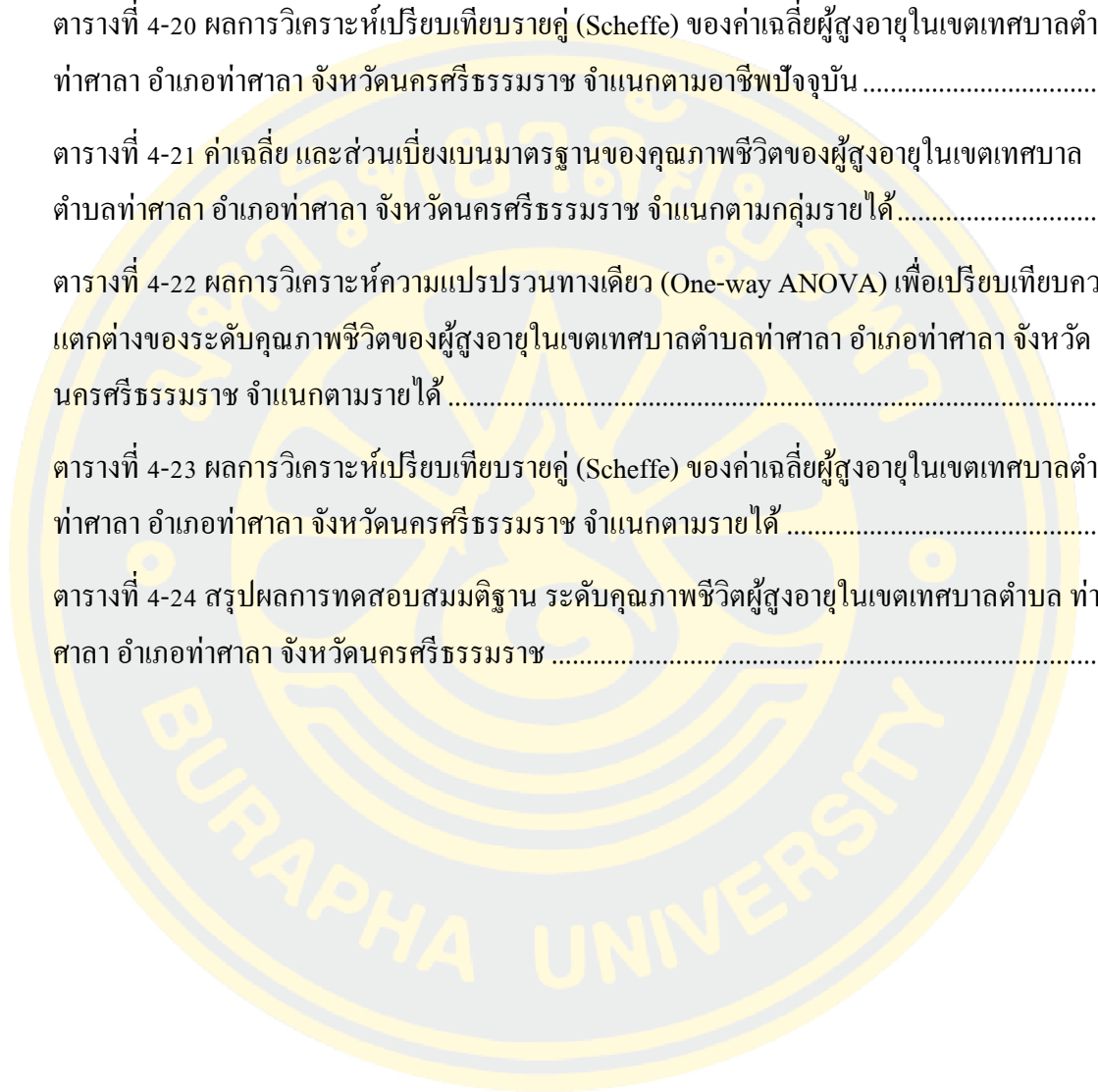
ตารางที่ 4-20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Scheffe) ของค่าเฉลี่ยผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
 ท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน72

ตารางที่ 4-21 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
 ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามกลุ่มรายได้73

ตารางที่ 4-22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความ
 ต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด
 นครศรีธรรมราช จำแนกตามรายได้74

ตารางที่ 4-23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Scheffe) ของค่าเฉลี่ยผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
 ท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามรายได้75

ตารางที่ 4-24 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล ท่า
 ศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช76

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปี 2564 นี้ ประเทศไทยได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุเต็มรูปแบบ (Aged society) แล้ว โดยมีการประมาณการว่ามีสัดส่วนผู้สูงอายุในช่วง 60 ปีขึ้นไปถึง 20% ของจำนวนประชากรทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่า 13 ล้านคน และคาดการณ์ว่า อีก 20 ปีข้างหน้า หรือปี 2583 ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุ 20 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของคนไทยจะเป็นผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไปจะมีมากถึง 3.5 ล้านคน (บุญช่วย กายาคี, 2564)

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุถือได้ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเนื่องจากผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ให้คุณประโยชน์ต่อสังคมมาก่อน เป็นผู้ชี้แนะในสิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นแบบอย่างสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมสู่คนรุ่นหลัง ดังนั้นถ้าผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตไม่ดีก็จะส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม เริ่มตั้งแต่ครอบครัวไม่มีความสุข มีเวลาไม่พอในการดูแลเอาใจใส่ ชุมชนมีปัญหาเพราะสมาชิกในชุมชนไม่เข้มแข็ง ไม่ร่วมมือในการพัฒนาสังคม เดือดร้อนจากปัญหาครอบครัวที่ไม่มั่นคง ปัญหาผู้สูงอายุที่ไม่มีคนดูแลและถูกทอดทิ้ง จึงเป็นต้นเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีก คุณภาพชีวิตเป็นสิ่งสำคัญของการชีวิตที่ยืนยาว การมีความสุข มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วยเรื่องของด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงเรื่องความรู้ในอนาคตที่ผู้สูงอายุจะต้องสามารถพึ่งตนเองมากขึ้น เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การที่ผู้สูงอายุ จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ต้องมีการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ในเรื่องเหล่านี้ สามารถดูแลตนเองและเป็นที่พึ่งของผู้อื่น ได้ การที่ผู้สูงอายุจะพึ่งตนเองจะต้องมีการเตรียมพร้อมในทุกด้านของชีวิต หากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจะสามารถยืดหยุ่นและผ่านพ้นปัญหานั้นไปได้ (มาลี ปุยเสาชง, 2555)

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุของรัฐในอดีตที่ผ่านมาเป็นการจัดระบบสวัสดิการสังคมในรูปแบบของการบรรเทาแก้ปัญหา โดยมีการส่งเสริมให้จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดต่าง ๆ มีการจัดตั้งสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย มีการริเริ่มโครงการให้การสงเคราะห์ประชากรผู้สูงอายุในด้านการรักษาพยาบาล โครงการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยเป็นสังคมครอบครัวขยาย มีวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการเคารพผู้สูงวัยกว่า ฉะนั้นรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยจึงให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้วยการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะต่าง ๆ สำหรับรองรับผู้สูงอายุ มีการพัฒนา

บริการสุขภาพอนามัย การให้การสงเคราะห์ การจัดการศึกษา การจัดสวัสดิการ และการสร้างความพร้อมในการเป็นสังคมผู้สูงอายุ มีการจัดหาอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้สูงอายุร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมภายใต้หลักคิดที่ว่าผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีประสพการณ์สูง สมควรให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเมือง โดยจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เพื่อดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ให้ได้เข้าถึงการบริการอย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณภาพและเป็นธรรม นอกจากนี้ยังมีระบบการฟื้นฟูสุขภาพในชุมชน มีการประชุมสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป.)

เมื่อพิจารณาถึงวิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบลท่าศาลา ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น “สังคมคุณภาพ สังคมคุณธรรม” โดยกำหนดหนึ่งในภารกิจด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจหลักในการส่งเสริมการพัฒนาในทุกช่วงวัย อีกทั้งยังมีความใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด รับผิดชอบต่อและเข้าใจปัญหาของคนในพื้นที่เป็นอย่างดี จึงได้มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลท่าศาลาขึ้น มหาลัยชีวิตสอนหลักสูตรต่าง ๆ ให้ผู้สูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้วยการทำงานอดิเรก ทำกิจกรรมสันทนาการที่เหมาะสมตามความสนใจ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพจิตที่ดีของผู้สูงอายุ ตลอดจนเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยเพื่อป้องกันการเจ็บป่วย บรรเทาโรคร้ายไข้เจ็บ และรู้เท่าทันการเสื่อมสภาพของร่างกาย การสร้างพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมกับวัย การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นความสำคัญอย่างยิ่งที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งกำลังจะกลายเป็นกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ตระหนักว่าจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในทุกด้านเพื่อที่จะเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลที่ได้มาปรับใช้และพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

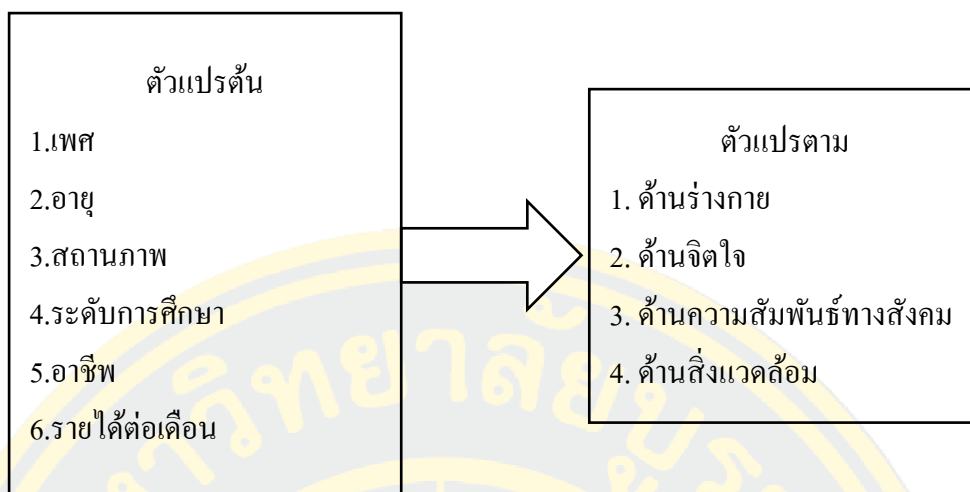
1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน
2. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน
3. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน
4. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน
5. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน
6. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผู้วิจัยได้นำแนวคิดคุณภาพชีวิตของตัวชี้วัดขององค์การอนามัยโลกชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-Thai, 1996) อ้างถึงใน สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ, 2540) 26 ตัวชี้วัด มาเป็นแนวคิดในด้านคุณภาพชีวิตซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม มาปรับและสังเคราะห์ให้สอดคล้องตามความเหมาะสม ในการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพื่อวัดระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ประกอบด้วย

1. ขอบเขตในด้านช่วงเวลาของการวิจัย
คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ศึกษาข้อมูลตั้งแต่วันที่ มกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2565
2. ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่ของการวิจัย
การศึกษานี้ได้กำหนดพื้นที่ศึกษาผู้สูงอายุ คือ ผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนทั้งสิ้น 692 ราย จากทั้งหมด 6 ชุมชน คือ

ชุมชนที่ 1 ชุมชนศาลาน้ำ

ชุมชนที่ 2 ชุมชนสามัญ

ชุมชนที่ 3 ชุมชนตลาดสด

ชุมชนที่ 4 ชุมชนหน้าอำเภอ

ชุมชนที่ 5 ชุมชนเสนาราม

ชุมชนที่ 6 ชุมชนปทุมานุกูล

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช ครอบคลุมตัวแปรดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพด้านร่างกาย คุณภาพด้านจิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อม

นิยามศัพท์

เพศ หมายถึง เพศของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช

อายุ หมายถึง บุคคลชายและหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถานภาพ หมายถึง การครองคู่ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งเป็น โสด หม้าย/หย่าร้าง เสียชีวิต แยกกันอยู่

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้สูงอายุ เช่น ระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

อาชีพ หมายถึง อาชีพปัจจุบันของผู้สูงอายุ

รายได้ต่อเดือน หมายถึง ค่าตอบแทนรายเดือนที่ผู้สูงอายุได้รับมาแต่ละเดือน อาจได้จาก บุตร คู่สมรส เงินบำนาญ หรือจากการทำงาน

คุณภาพชีวิต หมายถึง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาล ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย หมายถึง การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีกำลังในการช่วยเหลือตนเองได้ ไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น ปฏิบัติภารกิจในแต่ละวันด้วยตนเองได้

คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ หมายถึง การรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตนเองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

ความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม แวะเวียนมาพูดคุย รับประทานอาหารร่วมกัน รวมทั้งการมีกลุ่มสังคมที่ทำความดีที่ชื่นชอบด้วยกัน

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าตนมีชีวิตอย่างอิสระ มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต อยู่ในสภาพแวดล้อมรอบตัวที่ดี อาทิ สถานที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยจาก แดด ลม ฝน การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพ และสังคมสงเคราะห์

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
 - 1.1 ความหมายของคุณภาพชีวิต
 - 1.2 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต
 - 1.3 การวัดคุณภาพชีวิต
2. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
 - 2.1 ความหมายของผู้สูงอายุ
 - 2.2 การเปลี่ยนแปลงวัยผู้สูงอายุ
3. นโยบาย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการดูแลและการจัดการให้กับผู้สูงอายุ
 - 3.1 แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)
4. บริบทพื้นที่ศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

Maslow (1950 อ้างถึงใน พรเทพ มาลัย, 2555) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ซึ่งทฤษฎีนี้จำแนกความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ลำดับขั้น คือ

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiology needs) ซึ่งเป็นแรงผลักดันด้านชีวภาพขั้นพื้นฐาน อาทิ เช่น น้ำ อาหาร ที่อยู่อาศัย เพื่อให้ชีวิตได้ดำรงอยู่ต่อไปได้
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety needs) เกิดขึ้นเป็นลำดับต่อมา เมื่อความต้องการลำดับแรกที่ได้รับการตอบสนอง เป็นความต้องการที่มนุษย์มุ่งหวังที่จะอยู่ในสังคมที่มีสภาพแวดล้อมไม่เป็นอันตรายต่อชีวิตของตนเองและครอบครัว เช่น ความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ งานที่มั่นคง บ้านหนึ่ง บ้านญาติ ประกันชีวิต เป็นต้น

3. ความต้องการทางสังคม (Social needs) เป็นแรงปรารถนาที่สะท้อนการเป็นสัตว์สังคมของมนุษย์ที่ต้องการมีเพื่อน และได้รับการยอมรับขั้นพื้นฐานจากบุคคลอื่น ในฐานะที่ตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

4. ความต้องการได้รับความยอมรับนับถือ (Esteem needs) เป็นความต้องการที่มนุษย์มุ่งจะให้ผู้อื่นยอมรับนับถือและเคารพตนเอง ซึ่งได้แก่การมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับและนับถือหน้าถือตาในสังคม รวมไปถึงการที่มนุษย์มุ่งหวังที่จะมีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ

5. ความต้องการความสำเร็จและประจักษ์ใน (Self-actualization needs) เป็นความต้องการด้านจิตใจของมนุษย์ที่ต้องการเติบโตด้านจิตปัญญา ในการเข้าถึงความเป็นจริงของชีวิต

ความหมายของคุณภาพชีวิต

ศิริ สามสุโพธิ์ (2543, หน้า 56-57) คุณภาพชีวิต หมายถึง คุณภาพในด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง และศาสนา ซึ่งเป็นค่าเทียบเคียงไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอน กล่าวคือ ทุกคนหรือทุกประเทศอาจจะกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ กันไปตามความต้องการ และความต้องการคุณภาพชีวิตนี้ย่อมจะเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและกาลเทศะ คุณภาพชีวิต หมายถึงชีวิตของบุคคลที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม ไม่เป็นภาระและไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคมเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสามารถดำรงชีวิตที่ชอบธรรม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และค่านิยมสังคม ตลอดจนแสวงหาสิ่งที่คุณปรารถนาให้ได้มาอย่างถูกต้องภายใต้เครื่องมือทรัพยากรที่มีอยู่ คุณภาพชีวิตแบ่งเป็น 3 ประการ คือ

1. ทางด้านร่างกาย คือ บุคคลจะต้องมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ อันเป็นผลตอบสนองมาจากปัจจัยพื้นฐานฯ

2. ทางด้านจิตใจ คือ บุคคลจะต้องมีสภาวะจิตใจที่สมบูรณ์ร่าเริงแจ่มใส ไม่วิตกกังวล มีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตตนเองครอบครัวและสังคมสิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยในชีวิตฯ

3. ทางด้านสังคม คือ บุคคลสามารถดำรงชีวิตภายใต้บรรทัดฐาน และค่านิยมของสังคมในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมได้อย่างปกติสุขฯ สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ บุญมาสถินฐประมา (2539, หน้า 537-538) ได้อธิบายว่า เพื่อให้ชีวิตของผู้สูงอายุมีคุณภาพ สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมและครอบครัวได้ ผู้สูงอายุจะต้องมีการเตรียมสถานการณ์ไว้เพื่อให้ตนเองมีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านรายได้ จะต้องรู้จักเก็บออมตั้งแต่วัยหนุ่มสาวเพื่อไว้ใช้ในยามชรา และทำประกันสวัสดิการสังคมไว้ด้วย

2. ที่อยู่อาศัยต้องเป็นส่วนตัวสงบเงียบ บรรยากาศธรรมชาติ มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น สะอาด ปลอดภัย ลูกหลานสามารถไปเยี่ยมเยียนดูแลได้สะดวก และสม่ำเสมอ

3. การเจ็บป่วย ต้องดูแลรักษาร่างกายอย่างสม่ำเสมอ พักผ่อนให้เพียงพอ ออกกำลังกายเป็นประจำตามสมควร และเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าปริมาณพอดี รวมทั้งควรรู้จักกับสถานพยาบาลต่าง ๆ ใ่ว่ายมปกติและยามฉุกเฉิน

4. การใช้เวลา ต้องเตรียมตัวเตรียมใจยอมรับสภาพการณ์ในชีวิต ควรจะหางานอดิเรกหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทำเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เช่น การอ่านเขียนหนังสือ ทำบุญทำทาน ออกกำลังกาย การรดน้ำต้นไม้ และเก็บกวาดบ้าน เป็นต้น

5. การปรับตัว ต้องรู้จักตนเอง และเข้าใจเด็กวัยลูกหลาน เพื่อจะทำให้การอยู่ร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุและลูกหลานเป็นไปอย่างปกติสุข

6. ด้านธรรมะและสมาธิ ควรเตรียมตัวเตรียมใจที่จะยอมรับความเจริญและความเสื่อมของสังขารและสรรพสิ่งรอบตัว ฝึกจิตให้เข้มแข็งขึ้น ทำจิตให้ปล่อยวาง และกล้าเผชิญต่อทุกสิ่งเพื่อนำมาซึ่งความสุขสงบแก่ตนเองและครอบครัว

อนุชาติ พวงสำลี (2549, หน้า 61) สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่าคุณภาพชีวิตหมายถึง ระดับของการมีชีวิตที่ดี ความสุข ความพึงพอใจในชีวิต เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคมไทย

เกษม จันทร์แก้ว (2530, หน้า 20) ได้ให้ความหมายว่าคุณภาพชีวิต หมายถึง ความเป็นอยู่ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับสภาพทางการศึกษา อนามัยและเศรษฐกิจ ตามสภาพแวดล้อมทางชีวภาพ

บาร์โรว์ และสมิธ (Barrow & Smith, 1979) ได้ให้แนวคิดของคุณภาพชีวิตว่า การที่บุคคลจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ การมีสุขภาพดี มีรายได้เพียงพอ ไม่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ และการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งได้ให้แนวคิดว่าการที่บุคคล จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 9 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ การศึกษา การทำงาน (สภาพการทำงาน) การมีที่อยู่อาศัย มีเครื่องนุ่งห่มพอเพียง มีการประกันสังคม มีสันตนาการ และมีอิสระในการดำเนินชีวิต

โกศล มีคุณ (2542) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพของชีวิตที่มีความสำเร็จ สุข สงบ ซึ่งเหมาะสมกับภาวะและวัย คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อาจจะพิจารณาเป็นด้าน ๆ ได้แก่ ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้านอาชีพ เศรษฐกิจและกฎหมาย ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านข้อมูลความรู้ และนันทนาการ แต่องค์การอนามัยโลก The WHO group (1994) ได้ให้ความหมายว่าคุณภาพชีวิต คือ การรับรู้ ความพึงพอใจ การรับรู้สถานะทางบุคคลในการดำเนินชีวิตในสังคมโดยสัมพันธ์กับเป้าหมาย และความคาดหวังของตนภายใต้วัฒนธรรมและ

บริบททางสังคมของบุคคลต่อการดำเนินชีวิต ซึ่ง สุมนต์ อมรวิวัฒน์ (2525) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นชีวิตที่อยู่รอดอยู่ดี อยู่อย่างมีหลักการและบุคคลนั้นสามารถปรับตัว และแก้ไขปัญหาได้ เพื่อดำเนินชีวิตไปอย่างสงบตามอัตภาพ ส่วน สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540) ได้สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตว่าหมายถึง ระดับการมีชีวิตที่ดีมีความสุข และ ความพึงพอใจในชีวิตทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละคน

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

องค์การอนามัยโลก ได้แบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ 6 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านระดับความเป็นอิสระของบุคคล ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และ ด้านความเชื่อส่วนบุคคล WHOQOL Group (1996) ต่อมาในปี ค.ศ. 1995 ทีมพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกได้จัดองค์ประกอบใหม่ โดยรวมองค์ประกอบบางด้านเข้าด้วยกัน คือ ด้านร่างกายกับด้านความเป็นอิสระของบุคคล และด้านจิตใจกับด้านความเชื่อส่วนบุคคล จึงเหลือเพียง 4 ด้าน WHOQOL Group (1996) ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical) คือ การที่ผู้สูงอายุมีแรง มีกำลังในการช่วยเหลือตนเองได้ ไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น สามารถทำงาน ปฏิบัติภารกิจในแต่ละวันได้ด้วยตนเอง มีความมั่นคงทางด้านสุขภาพ ยามเจ็บป่วยมีสิทธิในการรักษาให้หายขาดได้

2. ด้านจิตใจ (Psychological) คือ การที่บุคคลรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตที่ประสบความสำเร็จ มีความภาคภูมิใจในชีวิตที่ผ่านมา และมีประโยชน์ต่อผู้อื่น รวมทั้งการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข สนุกสนาน บั้นเทิงใจ รับรู้ว่าตนนั้นมีความสุขกับชีวิต มีเป้าหมายกับชีวิตที่อยากอยู่ต่อไป

3. ด้านความสัมพันธ์ทางด้านสังคม (Social relationship) คือ การที่ผู้สูงอายุมีบุคคลรอบกายที่พึ่งพาอาศัย มีลูก หลาน เพื่อน เพื่อนบ้าน แวะเวียนมาพูดคุย รับประทานอาหารร่วมกัน รวมทั้งการมีกลุ่มสังคมที่ทำกิจกรรมที่ชื่นชอบด้วยกัน

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การที่ผู้สูงอายุมีชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมรอบตัวที่ดี อาทิ สถานที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยจากแดด ลม ฝน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ไม่อยู่ในพื้นที่ที่มีมลพิษสถานภาพทางสังคม

WHO (1980 อ้างถึงใน นิติวัดน์ ไทพิทักษ์, 2556) ได้กำหนดองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. มาตรฐานการดำรงชีวิต (Standard of living) หมายถึง มาตรฐานความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของประชากร เกี่ยวข้องกับรายได้ต่อบุคคล สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย และการสังคมสงเคราะห์ สิ่งต่าง ๆ นี้ เป็นส่วนสำคัญทำให้มาตรฐานการครองชีพของมนุษย์เปลี่ยนแปลงได้

2. การเปลี่ยนแปลงของประชากร (Population dynamics) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงประชากรอันเป็นผลมาจากการเกิด การตาย และการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย มีผลให้ประชากรเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มจำนวนหรือลดลง การเปลี่ยนแปลงประชากรมีผลกระทบต่อสถานการณ์หลายด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนการจัดบริการสาธารณสุขไปทุกปัจจัยต่าง ๆ ล้วนมีผลต่อคุณภาพชีวิต

3. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural factors) มนุษย์เมื่อรวมกันมาก จำเป็นต้องมีระบบ มีกฎเกณฑ์ที่เรียกว่า รูปแบบการปกครอง กฎหมาย และมีแนวปฏิบัติอันเกิดจากความเชื่อและศรัทธาอันลักษณะเดียวกัน เพื่อให้การดำรงชีวิตร่วมกันมีความสุขซึ่งจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

4. กระบวนการพัฒนา (Process of development) การพัฒนาเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น โดยจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคม สภาพแวดล้อมและทรัพยากร ด้านคุณภาพชีวิตทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศนั้น ประชากรแต่ละกลุ่มจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

5. ทรัพยากร (Resources) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์จะมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ จะมีผลทำให้มาตรฐานการดำรงชีวิตอยู่ในระดับสูง ประเทศใดมีสภาพตรงกันข้าม ก็จะมีมาตรฐานในการดำรงชีวิตอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นทรัพยากรจึงเป็นเครื่องกำหนดลักษณะประเทศที่ร่ำรวยและประเทศที่ยากจนได้

Falnagan (1987, pp. 138-147 อ้างถึงใน มะระสาอูดี บาโต, 2522, หน้า 12) กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตอันเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์จำแนกได้ 5 ประการ ได้แก่

1. มีความสุขสบายทั้งทางด้านร่างกายและวัตถุ ทางด้านร่างกาย ได้แก่ การมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ทางด้านวัตถุ ได้แก่ การมีบ้านน่าอยู่ มีอาหารที่ดี มีเครื่องอำนวยความสะดวก

2. มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น เช่น ความสัมพันธ์กับคู่สมรส บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง และบุคคลอื่น ๆ นอกจากนี้ การมีบุตรและการเลี้ยงดูบุตรก็ถือเป็นความสัมพันธ์ด้านนี้ด้วย

3. การมีกิจกรรมในสังคมและชุมชน การได้มีโอกาสช่วยเหลือและสนับสนุนผู้อื่นในสังคม

4. มีพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และมีความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ตามพัฒนาการ เช่น การมีพัฒนาการทางสติปัญญา การเรียนรู้ และสนใจการเรียน การเข้าใจตนเอง รู้จุดบกพร่องของตนเอง มุ่งมั่นที่น่ายินดีทำ ได้รับผลตอบแทนที่ดี และการแสดงออกในทางสร้างสรรค์

5. มีสันถนาการ เช่น อ่านหนังสือ ฟังดนตรี ดูกีฬา และสิ่งบันเทิงอื่น ๆ และมีส่วนร่วมในสังคม

องค์การอนามัยโลก (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2554) ระบุถึงองค์ประกอบของ
คุณภาพชีวิตว่าประกอบไปด้วย

1. ด้านร่างกาย คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล
2. ด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น

ในสังคม

4. ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล, วิระวรรณ ตันติพิวัฒนสกุล, วนิตา พุ่มไพศาลชัย, กรองจิตต์
วงศ์สุวรรณ และราณี พรหมานะจิงกุล (2540) ได้พัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตการรับรู้ถึง
ผลกระทกัในองค์การอนามัยโลก ชุดย่อ 26 ตัวชี้วัดฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI)
ประกอบด้วยองค์ประกอบคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อ
ชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสบาย
ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดของร่างกายได้ การรับรู้ถึง
ความสามารถหรือศักยภาพในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระ ไม่ต้องพึ่งพา
ผู้อื่น การรับรู้ความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตร
ประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่ต้องพึ่งยาต่าง ๆ หรือ
การรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ

2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) การรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้
ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึก
ภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ
การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตนเองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต
เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านจิตวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ
ที่มีผลในทางที่ต่อการดำเนินชีวิตมีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

3. ด้านสังคม (Social relationship) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น
การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้
ความช่วยเหลือกับบุคคลอื่นในสังคม รวมทั้งในเรื่องการรับรู้อารมณ์เพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนิน
ชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอย่างอิสระ มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ใน
สิ่งแวดล้อมกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ ด้านการเงิน

สถานบริการทางสุขภาพ และสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง

การวัดคุณภาพชีวิต

การประเมินคุณภาพชีวิต หรือการวัดระดับคุณภาพชีวิตจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับแนวคิดและวัตถุประสงค์ในการวิจัย การประเมินคุณภาพชีวิตอาจจะประเมินด้วยบุคคลนั้น ๆ หรือบุคคลอื่นเป็นผู้ประเมิน ซึ่งได้มีการแสดงทัศนะในการประเมินคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน เช่น (กฤษฎา คงศิริ, 1531 อ้างถึงใน วรรณากุมารจันทร์, 2543) กล่าวว่า การประเมินความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตของบุคคลนั้นเป็นการประเมินเชิงจิตวิสัย (Subjective approach) ซึ่งเป็นการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตของแต่ละบุคคลด้านสภาพที่ตนเองดำรงอยู่ เป็นการรับรู้และตัดสินใจโดยบุคคลนั้น ส่วนสตรอมเบิร์ก (Stromberg, 1984 อ้างถึงใน วรรณากุมารจันทร์) ได้แสดงทัศนะในการประเมินคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาวะที่มีการเจ็บป่วย หรือมีปัญหาสุขภาพ การประเมินคุณภาพชีวิตจึงสามารถประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ

1. การประเมินเชิงวัตถุวิสัย โดยวัดเป็นปริมาณ (Objective scale yielding quantitative Data) เป็นการประเมินผู้ป่วยโดยผู้อื่น เช่น แพทย์ หรือนุบาลกรอื่น ๆ ในทีมสุขภาพโดยประเมินออกมาเป็นคะแนน

2. การประเมินเชิงจิตวิสัยโดยวัดเป็นปริมาณ (Subjective scale yielding quantitative Data) เป็นการประเมินโดยตัวผู้ป่วยเอง ขึ้นอยู่กับนิยามคุณภาพชีวิตของตนเองหรือประสบการณ์ในชีวิตของตนเอง เช่น ความพึงพอใจและความสุขที่ตนเองได้รับ โดยประเมินออกมาเป็นคะแนน

3. การประเมินเชิงจิตวิสัย โดยวัดเป็นคุณภาพ (Subjective scale yielding qualitative data) เป็นการประเมินโดยตัวผู้ป่วยเอง ผลออกมาเป็นการบรรยายบอกถึงสภาพที่ผู้ป่วยเป็นอยู่

องค์การยูเนสโก (UNESCO,1980) ได้ให้เกณฑ์การประเมินคุณภาพชีวิตไว้ 2 ด้าน คือ

1. ด้านวัตถุวิสัย (Objective) เป็นการวัดโดยอาศัยข้อมูลด้านรูปธรรมที่วัดได้ เช่น ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2. ด้านจิตวิสัย (Subjective) เป็นการประเมินข้อมูลด้านจิตวิทยา ซึ่งอาจทำได้โดยการสอบถามความรู้สึก และเจตคติต่อประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับชีวิต การรับรู้ต่อสภาพความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ความพึงพอใจในชีวิต

ป่วย อึ้งภากรณ์ (2546 อ้างถึงใน อาบบุญ คำทิพย์, 2555) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตคน โดยเริ่มตั้งแต่การอยู่ในครรภ์ของมารดาไปจนถึงการมีชีวิตตามความเหมาะสมกับอัตภาพเน้นด้านความเสมอภาคของคนที่จะได้รับบริการสังคมจากรัฐ ดัชชีชีวิตดังกล่าว ได้แก่

1. การได้รับโภชนาการที่ดี มีคุณภาพโภชนาการต่อร่างกาย

2. การได้รับบริการด้านสวัสดิการอนามัยแม่และเด็ก
3. การมีลูกไม่มาก และเหมาะสมกับขนาดครอบครัว
4. ครอบครัวมีความอบอุ่น
5. โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน
6. ความเสมอภาคในการได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายของรัฐ
7. โอกาสในการปะทะสังสรรค์กับภายนอกสังคม
8. ความเสมอภาคเชิงพาณิชย์กับภายนอกสังคม
9. การดำเนินชีวิตภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ดี
10. การเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการวางแผนครอบครัว
11. การได้รับการบริการด้านสวัสดิการสังคมและการประกันสังคม
12. การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
13. การดำรงชีวิตตามความเหมาะสมกับอัตภาพ
14. โอกาสและความเสมอภาคในด้านต่าง ๆ คือ
 - 14.1 ด้านปัจจัยการผลิตของบุคคล
 - 14.2 ด้านการรับรู้ข่าวสาร และการนันทนาการ
 - 14.3 ด้านการบริการด้านสาธารณสุข
 - 14.4 ด้านการรวมกลุ่มเพื่อประกอบกิจกรรมใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อความสงบสุขและความมั่นคงของรัฐ
 - 14.5 ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวคิดและทฤษฎีของผู้สูงอายุ

ความหมายของผู้สูงอายุ

จันทนา รัตนฤทธิชัย (2553 อ้างถึงใน ชาริน สุขอนันต์ และคณะ, 2553, หน้า 16) ได้รวบรวมความหมายของผู้สูงอายุไว้เป็นหมวดหมู่ ดังนี้

1. การพิจารณาความมีอายุในแง่การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย เป็นความมีอายุขั้นต้นที่บ่งชี้ว่า ผู้คนกำลังจะเป็นผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงประการแรกสุด คือ สายตาจะยาวขึ้นต้องใช้แว่นตาช่วย ผมหงอก หูตึง ขี้สึม เหนื่อยง่าย ถ้าเจ็บป่วยก็ต้องใช้เวลารักษานานกว่าเดิม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ มิได้เกิดขึ้นพร้อมกันหรือเป็นเหมือนกันทุกคน ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของร่างกายตัดสินความสูงอายุ เราน่าจะเรียกผู้ที่มีอายุเหล่านี้ว่า เป็นผู้ที่มีอายุขั้นปฐม คือเป็นผู้เริ่มมีอายุขั้นปฐม คือเป็นผู้เริ่มมีอายุ ยังมีใช้ผู้สูงอายุจริง ๆ

2. การพิจารณาความมีอายุในแง่สังคม ความมีอายุทำให้ผู้สูงอายุมีสถานะทางสังคมกว้างขึ้น และมีความสำคัญในฐานะผู้มีประสบการณ์ แต่ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมของคน นั้น ๆ ด้วย

3. การพิจารณาความมีอายุในแง่จิตใจ ผู้ที่ได้ชื่อว่า เป็นคนมีอายุ จะมีลักษณะใจน้อย ไม่ยอมรับ รู้สึกยึดมั่นความคิดความรู้ตนเองเป็นหลัก ไม่ยอมรับความรู้ใหม่ ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ มักจะอ้างว่าที่เคยทำมาดีแล้ว อารมณ์ไม่มั่นคง รู้จู้ ขี้บ่น และถือตัว

4. การพิจารณาความมีอายุตามกฎหมาย กฎหมายได้กำหนดการมีอายุตามปีปฏิทิน ซึ่งแตกต่างกันไปตามสภาพของสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนแล้วแต่จะพิจารณาความมีอายุในลักษณะใด โดยทั่วไปจะอยู่ระหว่างอายุ 55-65 ปี การกำหนดความมีอายุตามกฎหมายนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ปลดเกษียณจากงานที่ปฏิบัติกับการพิจารณาให้บำเหน็จบำนาญ

สุรกุล เจนอบรม (2541, หน้า 6-7) ได้กำหนดการเป็นบุคคลสูงอายุน่า บุคคลผู้จะเข้าข่ายเป็นผู้สูงอายุ มีเกณฑ์การพิจารณาแตกต่างกันโดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นผู้สูงอายุไว้ 4 ลักษณะดังนี้

1. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากอายุจริงที่ปรากฏ (Chronological Aging) จากจำนวนปีหรืออายุที่ปรากฏจริงตามปีปฏิทินโดยไม่นำเอาปัจจัยอื่นมารวมพิจารณาด้วย

2. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (Physiological aging หรือ Biological aging) กระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้จะเพิ่มขึ้นตามอายุขัยในแต่ละปี

3. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ (Psychological Aging) จากกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ สติปัญญา การรับรู้และเรียนรู้ที่ถดถอยลง

4. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากบทบาททางสังคม (Sociological Aging) จากบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล ตลอดจนความรับผิดชอบในการทำงานลดลง

ยุพิน อังสุโรจน์ (2543) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุไทย ซึ่งประกอบด้วยมิติต่าง ๆ 5 มิติ ดังนี้

1. ความสามัคคีปรองดอง (Harmony) ทั้งภายในครอบครัว และสถานะสังคมรอบกาย อาทิ เช่น การมีครอบครัวที่อบอุ่น มีเพื่อนบ้านที่ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ยังมีเพื่อนฝูงที่ยังคบหาสมาคม ไปมาหาสู่กันได้

2. การพึ่งพาอาศัยกันและกัน (Interdependence) การที่ผู้สูงอายุมีครอบครัวรอบกายให้อาศัย ช่วยเหลือเกื้อกูลกันซึ่งกันและกัน เช่น การหาอาหารให้กิน การพาไปโรงพยาบาล ตรวจสอบสุขภาพ ดูแลยามเจ็บไข้ได้ป่วย สิ่งเหล่านี้ก็เป็นปัจจัยให้ผู้สูงอายุมีความสุขในการใช้ชีวิต

3. ความสงบสุขและการยอมรับ (Acceptance and calmness) สิ่งที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีอีกประการคือ การมีแนวคิดที่ดี รู้จักการปล่อยวางไม่ยึดติดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4. การเคารพนับถือ (Respect) การที่ผู้สูงอายุได้รับการยกย่องเชิดชูจากคนรุ่นหลัง คนในครอบครัว คนในชุมชน จะทำให้ผู้สูงอายุเกิดความภาคภูมิใจในการใช้ชีวิต

5. ความเบิกบาน (Enjoyment) การที่ผู้สูงอายุจะมีความสุขได้นั้นปัจจัยก็คือการมีความสุขนานในการใช้ชีวิต มีความบันเทิงใจ มีกิจกรรมให้ปฏิบัติอยู่ตลอดเวลาจะทำให้ผู้สูงอายุไม่เบื่อหน่ายกับการใช้ชีวิต และมีความสุข

การเปลี่ยนแปลงวัยผู้สูงอายุ

การเปลี่ยนแปลงวัยในผู้สูงอายุได้มีผู้ศึกษา และอธิบายถึงสภาพของการเปลี่ยนแปลงวัยผู้สูงอายุที่มีผลจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเสื่อมโทรมของร่างกาย ทั้งนี้ สภาพปัญหาของผู้สูงอายุที่มีผลจากการเปลี่ยนแปลงมี 3 ประการใหญ่ (วาสนา เล่าตง, 2555, หน้า 20) ได้แก่

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จำแนกออกตามระบบของร่างกายได้ ดังนี้

1.1 ระบบผิวหนัง ผิวหนังบางลง เพราะเซลล์ผิวหนังมีจำนวนลดลง เซลล์ที่เหลือเจริญช้าลง อัตราการสร้างเซลล์ใหม่ลดลง

1.2 ระบบประสาท และระบบสัมผัส เซลล์สมอง และเซลล์ประสาทมีจำนวนลดลง ระบบกล้ามเนื้อ มวลกระดูก และขนาดเส้นใยของเซลล์กล้ามเนื้อลดลง มีเนื้อเยื่อพังผืดเข้ามาแทนที่มากขึ้น

1.3 ระบบการไหลเวียนโลหิต หลอดลม ปอดมีขนาดใหญ่ขึ้น ความยืดหยุ่นของเนื้อปอดลดลง

1.4 ระบบทางเดินอาหาร ฟังของผู้สูงอายุไม่แข็งแรง เคลือบฟันเริ่มบางลง เซลล์สร้างฟันลดลง ฟันผุง่ายขึ้น ผู้สูงอายุไม่ค่อยมีฟันเหลือต้องใส่ฟันปลอม ทำให้การเคี้ยวอาหารไม่สะดวก ต้องรับประทานอาหารอ่อนและย่อยง่าย

1.5 ระบบทางเดินปัสสาวะและระบบสืบพันธุ์ ผู้สูงอายุมีขนาดของไตลดลง การไหลเวียนโลหิตในไตลดลง ในเพศชาย ต่อมลูกหมากโตขึ้น ทำให้ปัสสาวะลำบากต้องถ่ายบ่อย

ลูกอัมตะเขียวเล็กกล และผลิตเชื้ออสุจิได้น้อยลง ส่วนในเพศหญิงรังไข่จะฝ่อเล็กลง ปีกมดลูกหี่ยว มดลูกมีขนาดเล็กลง

1.6 ระบบต่อมไร้ท่อ ต่อมไธสมองจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง และทำงานลดลง ผู้สูงอายุจะเกิดอาการอ่อนเพลีย เบื่ออาหารและน้ำหนักลดลง

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและอารมณ์จะมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เนื่องจากความเสื่อมของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย การสูญเสียบุคคลใกล้ชิด การแยกไปของสมาชิกในครอบครัว และการหยุดจากงานที่ทำอยู่เป็นประจำ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุต้องประสบภาระหน้าที่ และบทบาทของผู้สูงอายุจะลดลง มีข้อจำกัดทางร่างกายทำให้ความคล่องตัวในการคิด การกระทำ การสื่อสาร สัมพันธภาพทางสังคมมีขอบเขตจำกัด ความห่างเหินจากสังคมมีมากขึ้น ความมีเหตุผล และการคิดเป็นไปในทางลบ เพราะสังคมมักจะประเมินว่า ความสามารถในการปฏิบัติลดลง ถึงว่าผู้สูงอายุบางคนแสดงให้เห็นว่า ความมีอายุมิได้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินบทบาทและหน้าที่ทางสังคมก็ตาม

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 ได้แบ่งหมวดหมู่ออกตามเป้าหมายยุทธศาสตร์เป็นหลัก จัดแบ่งเป็น 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (สำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข, 2559)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย 3 มาตรการหลัก

1. มาตรการหลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ

1.1 ขยายหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุม

1.2 ลดหย่อนภาษี เพื่อส่งเสริมการออมสำหรับวัยสูงอายุ

2. มาตรการให้การศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.1 ส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยตั้งแต่วัยเด็กให้มีหลักสูตรวิชาดูแลสุขภาพและพฤติกรรมอนามัย

2.2 ส่งเสริมการศึกษาอย่างต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อความเข้าใจชีวิตและพัฒนาการในแต่ละวัย เพื่อเตรียมเข้าสู่วัยสูงอายุที่มีคุณภาพ

3. มาตรการปลูกจิตสำนึกให้แก่สังคม

3.1 ส่งเสริมให้ประชาชนทุกวัยเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการดูแลรับผิดชอบครอบครัว ผู้สูงอายุและชุมชน

3.2 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมนันทนาการและการมีส่วนร่วม

3.3 รมรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 6 มาตรการหลัก

1. มาตรการส่งเสริมความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน ดูแลตนเองเบื้องต้น

1.1 จัดฝึกอบรมในรูปแบบที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ

1.2 จัดบริการให้คำปรึกษาในสถานบริการทางสุขภาพของรัฐและเอกชน

2. มาตรการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย

3. มาตรการส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ

3.1 ส่งเสริมการทำงานทั้งในระบบและนอกระบบ

3.2 ส่งเสริมการฝึกอาชีพให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถ

4. มาตรการสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพส่งเสริมและเปิดโอกาสให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ

5. มาตรการส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ได้

6. มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีอยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย

6.1 กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับสถานสงเคราะห์คนชราและหน่วยงานที่ให้บริการด้านที่พักอาศัยแก่ผู้สูงอายุต้องได้รับอนุญาตจัดตั้งและจดทะเบียนกับทางราชการ

6.2 สนับสนุนให้องค์กรทั้งภาครัฐ ชุมชน และเอกชน ในการรับผิดชอบ และจัดบริการด้านที่พักอาศัยเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

4 มาตรการหลัก

1. มาตรการคุ้มครองด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนและไม่มีแหล่งพึ่งพิงที่เพียงพอและส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ

2. มาตรการหลักประกันด้านสุขภาพพัฒนาและส่งเสริมระบบประกันสุขภาพ

3. มาตรการด้านครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง โดยการลดหย่อนภาษีรายได้ให้แก่บุตร ซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุที่เป็นบุพการี และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต โดยรณรงค์ให้เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้มีการดูแลผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิด

4. มาตรการระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

4.1 ปรับปรุงบริการสาธารณะทุกระบบให้สามารถอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ

4.1.1 ปรับปรุงบริการและลดราคากระบบขนส่งสาธารณะให้สะดวกเหมาะสม

4.1.2 สิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาหาร ห้องสุขา

4.1.3 สวนสาธารณะและสนามกีฬาสำหรับการออกกำลังกาย

4.2 พัฒนาบริการทางสุขภาพและทางสังคมในชุมชนที่สามารถเข้าถึงได้มากที่สุด โดยเน้นการบริการถึงบ้าน และมีการประสานกันระหว่างบริการทางสุขภาพและทางสังคม

4.3 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และองค์กรสาธารณะประโยชน์ให้มีแผนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและการดูแลจิตสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุ

4.4 จัดตั้งคลินิกผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยสูงอายุและสถานบริการสุขภาพเรื้อรังสำหรับผู้สูงอายุที่เพียงพอแก่การให้บริการและสามารถรองรับปัญหาของผู้สูงอายุได้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุ ระดับชาติและการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 2 มาตรการหลัก

1. มาตรการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ โดยคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ ดำเนินการให้มีการพัฒนาและปรับปรุงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 ที่เหมาะสมกับสถานการณ์เป็นระยะต่อเนื่องและจัดให้มีเครือข่ายการบริหารและพัฒนาผู้สูงอายุขึ้นในระดับตำบลและหมู่บ้านเชื่อมโยงคณะกรรมการระดับชาติ

2. มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตหรือฝึกอบรมบุคลากรด้านผู้สูงอายุ ทั้งในระดับวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ดูแลทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ด้านการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ประกอบด้วย 3 มาตรการหลัก

1. มาตรการสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานวิจัยดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการกำหนดนโยบายและการพัฒนาบริการหรือที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุเพื่อสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม

2. มาตรการดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลตามแผนที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

3. มาตรการพัฒนาระบบข้อมูลด้านผู้สูงอายุให้เป็นระบบทันสมัย

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประวัติเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ดินแดนนี้เป็นที่ตั้งของเมืองโบราณพลเมืองเป็นคนไทยเผ่าไทโยจากหลักฐานที่ค้นพบอำเภอท่าศาลามีการปกครองระบบหัวเมืองมาแต่ปลายสมัยอยุธยา และในสมัยรัชกาลที่ 2 โปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นศักดิ์พลเสพย์ จัดตั้งราชการเมืองนครศรีธรรมราชให้ครบทุกตำแหน่ง ซึ่งอำเภอท่าศาลาแยกการปกครองดังนี้

1. เมืองไทยบุรี มีออกหลวงไทยบุรีสงครามเป็นนาย ถือศักดินา 1200 ขุนราชบุรีเป็นรอง ถือศักดินา 400 หมื่นเทพบุรีกับหมื่นบานบุรีเป็นสมุห์บัญชี ถือศักดินา 200 หมื่นสิทธิ์เป็นสารวัตร ถือศักดินา 200

2. เมืองร่อนกะหรอ (ตำบลกะหรอ กิ่งอำเภอนบพิตำ) ขุนชัยบุรีเป็นนาย ถือศักดินา 400 หมื่นศักดิ์บุรีเป็นรอง ถือศักดินา 300 หมื่นจงบุรีเป็นสมุห์บัญชี ถือศักดินา 200

3. เมืองกลาย ขุนพิชัยธานีสงครามเป็นนาย ถือศักดินา 600 หมื่นราชบุรีเป็นรอง ถือศักดินา 300 หมื่นรักษานบุรีกับหมื่นอินศรีเป็นสมุห์บัญชี ถือศักดินา 200

4. เมืองโมคลาน ขุนทัณฑธานีเป็นนาย ถือศักดินา 400 หมื่นชลบุรีเป็นรอง ถือศักดินา 300

5. เมืองนบพิตำ ขุนเดชธานีนบพิตำเป็นนาย ถือศักดินา 400 หมื่นหาญเป็นรอง ถือศักดินา 300 หมื่นจบบุรีเป็นสมุห์บัญชี ถือศักดินา 200 ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มีการปฏิรูปการปกครองเป็นมณฑล ร.ศ.116 ออกเป็น 9 อำเภอ คือ

- อำเภอกวางเมือง
- อำเภอเบ็ญชะด
- อำเภอร่อนพิบูลย์
- อำเภอสิชล
- อำเภอลำพูน
- อำเภอฉวาง
- อำเภอทุ่งสง
- อำเภอเขาพังไกร
- อำเภอกลาย

อำเภอกลายซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งในการปกครองของจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้น มีนายเจริญ ฯ เป็นนายอำเภอคนแรก จนถึง พ.ศ. 2495 จึงได้เปลี่ยนชื่ออำเภอกลายมาเป็นอำเภอท่าศาลา จนถึงปัจจุบันนี้ และเทศบาลตำบลท่าศาลา เดิมเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอท่าศาลา แต่ด้วยเหตุที่พื้นที่ความรับผิดชอบกว้างขวาง มีประชากรหนาแน่นทำให้การดูแลและจัดเก็บภาษีไม่ทั่วถึง กระทรวงมหาดไทยจึงประกาศจัดตั้งสุขาภิบาลท่าศาลาขึ้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2499 ต่อมา

สุขาภิบาลท่าศาลา ได้รับการยกฐานะเป็น " เทศบาลตำบลท่าศาลา" ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 และพ.ศ. 2542 นี้ เทศบาลตำบลท่าศาลา ประชาชนเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 ท่าน แล้วสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งทั้ง 12 คนนี้ เลือกนายกเทศมนตรีกันเอง 1 คน ปรากฏเป็น นายไพรัช จินดาฤกษ์ ได้รับการเลือกตั้งจากสภาเป็นนายกเทศมนตรีตำบลท่าศาลาคนแรก อยู่ในวาระ 4 ปี คือ พ.ศ. 2542-พ.ศ. 2546 เมื่อหมดวาระมีการเลือกตั้งใหม่ครั้งที่ 2 มีการเปลี่ยนแปลงการเลือกตั้งเป็น 2 แบบ คือ - ประชาชนเลือก สมาชิกสภาเทศบาล และ - ประชาชน เลือก นายกเทศมนตรี และในสมัยที่ 2 ประชาชนเลือกนายไพรัช จินดาฤกษ์ เป็นนายกเทศมนตรีเป็นสมัยที่ 2 อยู่ในวาระ 4 ปี คือ พ.ศ. 2547 - 2551 แต่นายไพรัชจินดาฤกษ์เกิดอุบัติเหตุเสียชีวิตใน พ.ศ. 2547 ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าศาลาว่างลง จึงมีการเลือกตั้งซ่อม ปรากฏว่านายอรุณ สุวรรณนุรักษ์ ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีคนที่ 2 ของเทศบาลตำบลท่าศาลา ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2548 - 2551 และคนที่ 3 คือ นายพงศ์เทพ พึ่งตระกูล ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 จนถึงปัจจุบัน

1. ด้านกายภาพ

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลท่าศาลา ตั้งอยู่บริเวณถนนเทิดพระเกียรติ ติดทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 401 ถนนนครศรีฯ – สุราษฎร์ธานี เนื้อที่ 1.24 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นเนื้อที่ 775 ไร่ ห่างจากอำเภอเมืองนครศรีธรรมราชประมาณ 30 กิโลเมตร

เนื้อที่

เทศบาลตำบลท่าศาลามีเนื้อที่ประมาณ 1.24 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นเนื้อที่ 775 ไร่

อาณาเขตติดต่อ

ด้านทิศเหนือและด้านทิศตะวันออก ตั้งแต่หลักเขตที่ 1 ซึ่งตั้งอยู่บริเวณฝั่งเหนือของคลองฆ่าสัตว์ ตรงจุดที่คลองฆ่าสัตว์ตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 401 ฟากตะวันตกจากหลักเขตที่ 1 เลียบตามฝั่งเหนือของคลองฆ่าสัตว์ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จรดคลองท่าสูง และเลียบฝั่งคลองท่าสูงไปทางทิศใต้ ถึงหลักเขตที่ 2 ซึ่งตั้งอยู่บริเวณถนนหลังตลาด ท่าศาลาฟากใต้ ตรงจุดที่บรรจบกับคลองท่าสูง เป็นระยะทางประมาณ 3,425 เมตร

ด้านทิศใต้ จากหลักเขตที่ 2 เลียบตามถนนหลังตลาดท่าศาลา ฟากใต้ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 3 ซึ่งตั้งอยู่บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4140 ฟากใต้ ตรงจุดที่

ตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 401 (เลียงเมือง) ฟากตะวันตก เป็นระยะทางประมาณ 1,870 เมตร

ด้านทิศตะวันตก จากหลักเขตที่ 3 เลียบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 401 ฟากตะวันตก ไปทางทิศเหนือผ่านคลองคูถนน (คลองท่าพุด) จนถึงหลักเขตที่ 4 ซึ่งตั้งอยู่บริเวณทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 401 ฟากตะวันตก ตรงจุดที่ตัดกับคลองคูถนน (คลองท่าพุด) ฝั่งเหนือ เป็นระยะทางประมาณ 725 เมตร จากหลักเขต ที่ 4 เลียบคลองคูถนน (คลองท่าพุด ฝั่งเหนือ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้จนบรรจบหลักเขตที่ 1 เป็นระยะทางประมาณ 620 เมตร

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ชุมชนท่าศาลา โดยทั่วไปเป็นที่ราบและราบลุ่มจากด้านตะวันตกสู่ด้านตะวันออก พบว่าภูมิประเทศโดยรวมมีความลาดเอียง โดยมีทิศทางการไหลของลำน้ำธรรมชาติจากทิศตะวันตกลงสู่ทะเล ทางด้านตะวันออก บริเวณปากน้ำท่าสูง ลงสู่ทะเลอ่าวไทย

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของเทศบาลตำบลท่าศาลาลักษณะร้อนชื้น แบ่งออกเป็น 2 ฤดูกาล คือ

- ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนกรกฎาคม ของทุกปี

- ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึงเดือนมกราคม ของปีถัดไปโดยฝนจะตกชุกมากในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม

1.4 ลักษณะของดิน

ดินมีลักษณะแตกต่างกันไปตามเขตพื้นที่ ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย

1.5 ลักษณะของแหล่งน้ำ

ลักษณะแหล่งน้ำสำคัญในเขตเทศบาลเป็นลำน้ำตามธรรมชาติ คือ คลองฆ่าสัตว์ ที่รับน้ำจากคลองท่าพุด โดยมีทิศทางการไหลของลำน้ำธรรมชาติเหล่านี้ จากทิศตะวันตกลงสู่ทะเล ทางด้านตะวันออก โดยเฉพาะบริเวณปากน้ำท่าสูง ลงสู่ทะเลอ่าวไทย

1.6 ลักษณะของไม้และป่าไม้

โดยพื้นที่แล้วภายในเขตเทศบาลจะเป็นชุมชนเมืองที่หนาแน่นไปด้วยที่อยู่อาศัยและบ้านเรือนของประชาชน ไม่มีต้นไม้หรือป่าไม้ภายในเขตเทศบาล จะมีบ้างเล็กน้อยเป็นเพียงไม้ประดับตามถนนหนทางที่รถวิ่งสัญจรไปมา

2. ด้านการเมือง/การปกครอง

2.1 เขตการปกครอง

เขตเทศบาลตำบลท่าศาลามี 1 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 การเลือกตั้ง

เทศบาลตำบลท่าศาลามีการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 2 เขตเลือกตั้ง มีหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด 4 หน่วยเลือกตั้ง

- เขตเลือกตั้งที่ 1 (ชุมชนศาลาน้ำ , ชุมชนสามัญ และชุมชนตลาดสด) มี 2 หน่วยเลือกตั้ง ประกอบด้วย หน่วยเลือกตั้งศาลาประชาคมอำเภอท่าศาลา และหน่วยเลือกตั้งโรงอาหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

- เขตเลือกตั้งที่ 2 (ชุมชนเสนาราม , ชุมชนปทุมมา และชุมชนหน้าอำเภอ) มี 2 หน่วยเลือกตั้ง ประกอบด้วย หน่วยเลือกตั้งโรงเรียนปทุมานุกูล และหน่วยเลือกตั้งศาลาการเปรียญวัดเสนาราม

3. ประชากร

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลามีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 2862 คน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,752 ครัวเรือน

เขตเทศบาลตำบลท่าศาลามี 1 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

4. สภาพทางสังคม

4.1 การศึกษา

โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 แห่ง ดังนี้

- โรงเรียนรัฐบาล

1. โรงเรียนปทุมานุกูล

2. โรงเรียนท่าศาลา

- โรงเรียนเอกชน

1. โรงเรียนสตรีดำรงเวท

โรงเรียนระดับอนุบาล จำนวน 2 แห่ง ดังนี้

โรงเรียนเอกชน

1. โรงเรียนอนุบาลวิวัฒน์

2. โรงเรียนอนุบาลอุบลวิทย์

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง ดังนี้

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าศาลา

4.2 สาธารณสุข

1. สาธารณสุขอำเภอท่าศาลา

4.3 อาชญากรรม

ไม่มีการก่ออาชญากรรมในคดีใหญ่ ๆ หรือ คดีเล็กน้อย ๆ ไป

4.4 ยาเสพติด

สถานการณ์ยาเสพติดในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลาในปี 2559 ไม่พบผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในเขตพื้นที่

4.5 การสังคมสงเคราะห์

เทศบาลตำบลท่าศาลาได้ดำเนินการด้านสังคมสงเคราะห์ ดังนี้

1. ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์
2. รับลงทะเบียนและประสาน โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
3. ประสานการทำบัตรผู้พิการ
4. เชื้อมบ้านผู้พิการและผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ
5. กำกับดูแลงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลท่าศาลา
6. จัดทำโครงการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ให้แก่สังคม
7. ส่งเสริม สนับสนุน คณะกรรมการพัฒนาสตรี
8. ให้การสงเคราะห์ประชาชนผู้ทุกข์ยาก ขาดแคลน ไร้ที่พึ่ง และสงเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ
9. ให้คำปรึกษา แนะนำ และเผยแพร่ความรู้ในด้านสังคมสงเคราะห์

5. ระบบบริการพื้นฐาน

5.1 การคมนาคมขนส่ง

ถนนภายในเขตเทศบาล

1. ถนนลาดยาง จำนวน 8 สาย รวมระยะทาง 5.393 กิโลเมตร
2. ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กจำนวน 19 สาย รวมระยะทาง 4.570 กิโลเมตร

1. เชื้อนกันตลิ่งพังคลองมาสัตว์ ระยะทาง 1.339 กิโลเมตร

5.2 การไฟฟ้า

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลามีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน โดยมีสำนักงาน
การไฟฟ้าอำเภอท่าศาลา 5 หมู่ที่ 13 ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160
โทรศัพท์ 075521569

5.3 การประปา

ประชาชนในเขตเทศบาลใช้น้ำประปาจากการประปาส่วนภูมิภาค นครศรีธรรมราช
ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลนาสาร อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

5.4 โทรศัพท์

การใช้บริการโทรศัพท์พื้นฐานของประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นของ บริษัท ทีโอที
จำกัด (มหาชน) ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

5.5 ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์

ที่ทำการไปรษณีย์ในเขตเทศบาล จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ไปรษณีย์ท่าศาลา ตั้งอยู่หมู่ที่
1 ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

6. ระบบเศรษฐกิจ

6.1 การเกษตร

ประชาชนในเขตอำเภอท่าศาลาโดยส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีเพียง
การปลูกผักสวนครัวไว้สำหรับรับประทานเองในครัวเรือน

6.2 การประมง

ประชาชนในเขตอำเภอท่าศาลาประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน

6.3 การปศุสัตว์

ประชาชนในเขตอำเภอท่าศาลาทำการปศุสัตว์ไว้เพื่อการรับประทาน

6.4 การบริการ

ร้านอาหาร	จำนวน 19	ร้าน
ร้านสะดวกซื้อ	จำนวน 2	ร้าน
ร้านเสริมสวย – ตัดผมชาย	จำนวน 16	ร้าน
ร้านซ่อมรถจักรยานยนต์	จำนวน 5	ร้าน
ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า	จำนวน 3	ร้าน
โรงแรม	จำนวน 1	แห่ง
อพาร์ทเมนท์	จำนวน 2	แห่ง
หอพัก	จำนวน 4	แห่ง
ร้านขายวัสดุก่อสร้าง	จำนวน 2	ร้าน

ร้านรับซื้อยางพารา	จำนวน 1	ร้าน
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	จำนวน 4	ร้าน
ร้านบริการล้างรถยนต์	จำนวน 2	ร้าน
ร้านขายแว่นตา	จำนวน 1	แห่ง
คลินิก	จำนวน 4	แห่ง
โรงพยาบาลสัตว์	จำนวน 1	แห่ง

6.5 การท่องเที่ยว

ไม่มีสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาล

6.6 อุตสาหกรรม

โรงงานยาสูบ	จำนวน 1	แห่ง
-------------	---------	------

6.7 การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลท่าศาลา	จำนวน 1	แห่ง
กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลท่าศาลา	จำนวน 1	แห่ง

6.8 แรงงาน

ประชาชนนเขตเทศบาลตำบลท่าศาลาประกอบอาชีพค้าขายเป็นหลัก

7. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

7.1 การนับถือศาสนา

เทศบาลตำบลท่าศาลามีประชากรที่นับถือทั้งศาสนาพุทธ คริสต์ และอิสลาม	
ศาสนาพุทธ	ประมาณ 89% ของประชากรในเขตเทศบาล
ศาสนาคริสต์	ประมาณ 1% ของประชากรในเขตเทศบาล
ศาสนาอิสลาม	ประมาณ 10% ของประชากรในเขตเทศบาล

7.2 ประเพณีและงานประจำปี

ประเพณีสงกรานต์	ประมาณเดือนเมษายน
กิจกรรมพอสังเขป	ทำบุญตักบาตร รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ แห่งพระพุทธสิหิงค์ และจัดกิจกรรมช่วงกลางคืน
ประเพณีบุญสารทเดือนสิบ	ประมาณเดือน ปลายเดือนกันยายน - ต้นเดือนตุลาคม
กิจกรรมพอสังเขป	ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ล่วงลับไปแล้ว
วันมาฆบูชา	ประมาณเดือน กุมภาพันธ์
กิจกรรมพอสังเขป	ทำบุญ เวียนเทียน แห่งฟ้าขึ้นธาตุ
วันอาสาฬหบูชา	ประมาณเดือน กรกฎาคม

กิจกรรมพอสังเขป	ทำบุญ ตักบาตร เวียนเทียน
วันวิสาขบูชา	ประมาณเดือน พฤษภาคม
กิจกรรมพอสังเขป	ทำบุญ ตักบาตร เวียนเทียน
วันเข้าพรรษา	ประมาณเดือน กรกฎาคม
กิจกรรมพอสังเขป	ทำบุญ ฟังพระเทศน์
ลอยกระทง	ประมาณเดือน พฤศจิกายน
กิจกรรมพอสังเขป	จัดสถานที่สำหรับการลอยกระทง
ถือศีลกินเจ	ประมาณเดือน กันยายน - ตุลาคม
กิจกรรมพอสังเขป	ถือศีลกินเจ งดเว้นจากการบริโภคเนื้อสัตว์ รักษาศีล

7.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาล้าน

- ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่มี

- ภาษาล้าน ประชากรร้อยละ 90 พูดภาษาใต้ ร้อยละ 10 พูดภาษากลาง

7.4 สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ไม่มี

8. ทรัพยากรธรรมชาติ

8.1 น้ำ

น้ำใช้ในการอุปโภค - บริโภค เป็นน้ำที่ได้จากการประปาส่วนภูมิภาค นครศรีธรรมราช หมู่ที่ 1 ตำบลนาสาร อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดระเบียบชุมชน สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

1. จัดกิจกรรม ฝึกอบรม สัมมนา/ ทักษะศึกษาดูงาน ด้านสังคมและชุมชน

2. สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ ภายใต้อุปถัมภ์ของกฎหมาย

3. สนับสนุนและส่งเสริมสร้างโอกาสทางสังคม ให้การสงเคราะห์ และจัดสวัสดิการแก่ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุอย่างเพียงพอทั่วถึง และเป็นธรรม

4. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านผังเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน

1. การจัดระบบผังเมือง

2. พัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

3. การพัฒนาระบบจรรยาให้มีประสิทธิภาพและปลอดภัย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเศรษฐกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชนตามศักยภาพของท้องถิ่น

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนใช้ชีวิตชีวิต โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดผลทางการปฏิบัติอย่างแท้จริง

3. พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวชุมชน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและชุมชน

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดระเบียบชุมชน สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

2. จัดกิจกรรม ฝึกอบรม สัมมนา / ทักษะศึกษาดูงาน ด้านสังคมและชุมชน

3. สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพภายใต้กรอบกฎหมาย

4. สนับสนุนและส่งเสริมสร้างโอกาสทางสังคม ให้การสงเคราะห์ และจัดสวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุอย่างเพียงพอทั่วถึง และเป็นธรรม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

1. พัฒนาสุขภาพของประชาชนให้ครอบคลุมทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และพัฒนาที่อยู่อาศัยให้ถูกสุขลักษณะ

2. จัดกิจกรรม ฝึกอบรม สัมมนา / ทักษะศึกษาดูงาน ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

3. พัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อส่งเสริมและรักษาสภาพแวดล้อม

4. รมรงค์ ป้องกัน และการแพร่ระบาดของยาเสพติด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา กีฬา ศาสนา และวัฒนธรรม

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา โดยสนับสนุนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้เข้าถึงทุกพื้นที่ ตามหลักคุณธรรมนำความรู้

2. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมกีฬา นันทนาการ เพื่อพัฒนาประชาชนให้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์

3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีอุปกรณ์กีฬา และสถานที่สำหรับออกกำลังกาย

4. ส่งเสริมและสนับสนุน การอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมที่ดีงาม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาล

1. พัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง
2. พัฒนาการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใสเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน สนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างคุ้มค่า
3. พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการทำงาน ระบบข้อมูลข่าวสาร และการให้บริการประชาชน
4. เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ทั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้วยสถิติ F-test และเมื่อพบความแตกต่างรายคู่ ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post hoc) โดยวิธี Scheffe

ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยภาพรวมและทุกด้าน ระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมของบุคคล มีคะแนนระดับคุณภาพชีวิตสูงเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพในปัจจุบัน รายได้ต่อเดือน เงินออม จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิต บ้านพักอาศัยในปัจจุบัน และประเภทหนี้สิน ต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้สูงอายุที่มีหนี้ต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่ต่างกัน

ชยธร วนุสิทธิ์ (2556) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลวัฒนานคร และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลวัฒนานคร จำแนกปัจจัยตามส่วนบุคคล โดยศึกษาจากผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลวัฒนานคร จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่

การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการทดสอบสมมติฐานที่ใช้สถิติ t-Test และ One-way ANOVA เพื่อทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาพบว่า 1. การศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลวัฒนานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, $SD = 0.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านจิตใจมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, $SD = 1.07$) และด้านร่างกาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, $SD = 1.07$) ส่วนด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อม มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน ($\bar{X} = 3.19$, $SD = 1.03$), ($\bar{X} = 3.19$, $SD = 1.03$) 2. ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลวัฒนานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และลักษณะการอยู่อาศัยในครอบครัวที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ซึ่งผลการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สิริมา อธิ์ประเสริฐ (2560) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแกลงทะเล อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อประเมินสมรรถนะของผู้สูงอายุ ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตความรับผิดชอบของเทศบาลแกลงทะเล อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา อาชีพ ความเพียงพอของรายได้ บุคคลที่ดูแลเมื่อเจ็บป่วย สมรรถนะด้านความสามารถในการดำเนินกิจวัตรประจำวัน และสมรรถนะด้านความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุในเขตความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลแกลงทะเล จำนวน 267 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่และค่าร้อยละ และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-Test และสถิติ F-test รวมถึง Welch และ Brown-forsythe เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยสถิติ Dunnett C

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินสมรรถนะของผู้สูงอายุตามแบบประเมินความสามารถเชิงปฏิบัติ ดัชนีบาร์เคลเอดีแอล พบว่าผู้สูงอายุมีความสามารถในการดำรงชีพอยู่ในระดับไม่เพียงพอ และการประเมินความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันขึ้นสูง พบว่าผู้สูงอายุมีความสามารถในการดำรงชีพอยู่ในระดับไม่เพียงพอเช่นกัน ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแกลงทะเล มีคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแกลงทะเลที่มีวุฒิการศึกษา ความเพียงพอของรายได้ สมรรถนะด้านความสามารถในการดำเนินกิจวัตรประจำวัน และสมรรถนะด้านความสามารถใน

การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรสและอาชีพต่างก็มีคุณภาพชีวิตไม่ต่างกัน

ชรัณฉัตร อ้นเกษม (2560) วิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลาดขวาง อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้สูงอายุจำนวน 230 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความน่าเชื่อถือ เท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน t-Test , One-way- ANOVA ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลาดขวาง อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ด้านสัมพันธภาพทางสังคม คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี และด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลาดขวาง พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อการครองชีพ ผู้ร่วมอยู่อาศัย และโรคประจำตัว แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน

วาสนา เล่าตอง (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอกะสีชัง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามความแตกต่างในคุณลักษณะทางประชากร การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการได้รับสวัสดิการกองทุนผู้สูงอายุ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง

ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น คือ ประเด็นด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.64$) และอยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 2.97$) ประเด็นด้านจิตใจ ($\bar{X} = 2.96$) และประเด็นด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 2.82$) ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และลักษณะการอยู่อาศัยในครอบครัวต่างกันจะมีระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชังแตกต่างกัน แต่ผู้สูงอายุที่มีเพศ สถานภาพสมรส อาชีพ และสมาชิกกลุ่มทางสังคม แตกต่างกัน จะมีระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชังไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุควรมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้นกว่าระดับที่เป็นอยู่ในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น

ควรจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนเพื่อให้ผู้สูงอายุมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้าน ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกิจกรรมทางสังคมหรือชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ควรมีการส่งเสริมผู้สูงอายุที่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในการประกอบอาชีพ และเทศบาลควรมีการส่งเสริมผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ในการช่วยเหลือด้านเบี้ยยังชีพให้สูงขึ้น เพื่อที่จะมีรายได้ให้เพียงพอในการเลี้ยงชีพ และควรจะมีการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สุขภาพแข็งแรงปราศจากโรคภัย

พัชรี กลิ่นดี (2559) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทยของ สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ (2540) ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจาก เครื่องชี้วัดคุณภาพขององค์การอนามัยโลก (WHOQOL,1995) ซึ่งมีค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-Test และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว One-way ANOVA ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายคิดเป็นร้อยละ 55.60 ส่วนใหญ่มีอายุ 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 86.40 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 80.00 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 71.20 ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพเกษตร / ประมงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.40 ส่วนใหญ่มีรายได้ 3,000-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.20 และมีรายได้ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.40

ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตดีทั้ง 3 ด้าน โดยคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ ตามลำดับ ส่วนคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าผู้สูงอายุที่มี เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

กัญวัฒน์ ชะนะชัย (2557) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อ

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะการอยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส จำนวน 245 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.49$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีอยู่ 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลางมีอยู่ 1 ด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสัมพันธ์ทางด้านสังคม ($\bar{X}=3.61$) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X}=3.51$) ด้านจิตใจ ($\bar{X}=3.46$) และด้านร่างกาย ($\bar{X}=3.38$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะการอยู่อาศัย จะพบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะการอยู่อาศัย ที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย คือ ควรมีการส่งเสริมสุขภาพทางด้านร่างกาย เนื่องจาก ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส มีสุขภาพที่อ่อนแอ ควรมีการส่งเสริมเกี่ยวกับบริหารสาธารณสุข เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าถึงบริการสุขภาพเคลื่อนที่ถึงบ้าน และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส ควรให้การสนับสนุนดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

ณรงค์ คุณสุข (2559) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง และเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำนวน 203 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือค่าความถี่ และค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-Test ละสถิติ One-way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาวิจัยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุ 60-65 ปี มากที่สุด โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีรายได้ 5,001-10,000 [ส่วนใหญ่มีอาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด มีที่พักอาศัยเป็นบ้านของตัวเอง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิต

ด้านการรวมกลุ่มทางสังคมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านลักษณะทางอารมณ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นอยู่เป็นอันดับสุดท้าย

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัยต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ณัฐจิรพัส ชินาธิปธนาศิริ (2561) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตาม เพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุขอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี จำนวน 370 คน ใช้ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ และ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-Test) (One-way ANOVA) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวรวมทั้งเมื่อมีความแตกต่างในรายคู่ ใช้สูตร LSD ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับดีเป็นอันดับหนึ่งคือด้านจิตใจ อันดับสองคือด้านร่างกาย อันดับสามคือด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ส่วนอันดับสุดท้ายคือด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับไม่ค่อยดีในการศึกษามีการทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน แต่ผู้สูงอายุที่มีอาชีพรายได้และสถานภาพต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สุวิทย์ ออกจากศรี (2560) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพยัคฆภูมิพิสัย เพื่อศึกษาปัจจัยระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว สวัสดิการกองทุนผู้สูงอายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จำนวน 294 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดมหาสารคาม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีอยู่ 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง มีอยู่ 1 ด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ($\bar{X} = 3.67$) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 3.48$) ด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.44$) ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.05$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว (ที่พักอาศัย) การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม พบว่าผู้สูงอายุที่มีที่พักอาศัยต่างกัน และการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยคือ ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มศึกษาในพื้นที่เขตชนบท เพื่อจะได้ทราบว่าวิถีชีวิตที่แตกต่างกันจะทำให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุแตกต่างกันหรือไม่ ควรมีการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเชิงผสมผสานกับเชิงสำรวจเพื่อเติมช่องว่างแต่ละประเภท ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่น่าจะเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพิ่มเติม เช่น ปัจจัยด้านการสนับสนุนของครอบครัว

ตารางที่ 2-1 สรุปแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ชื่อเจ้าของแนวคิด/ทฤษฎี	องค์ประกอบ/ด้าน
Maslow (1950)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความต้องการทางร่างกาย 2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย 3. ความต้องการทางสังคม 4. ความต้องการได้รับความยอมรับนับถือ 5. ความต้องการความสำเร็จและประจักษ์
ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทางด้านร่างกาย คือ จะต้องมียารักษาที่สมบูรณ์ 2. ทางด้านจิตใจ คือ ต้องมีสภาวะจิตใจที่แจ่มใส 3. ทางด้านสังคม คือ สามารถดำรงชีวิตภายใต้บรรทัดฐาน

ตารางที่ 2 1 (ต่อ)

ชื่อเจ้าของแนวคิด/ทฤษฎี	องค์ประกอบ/ด้าน
บุญมาศ สิริประมา (2539)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านรายได้ จะต้องรู้จักเก็บออมและทำประกันสวัสดิการสังคม 2. ที่อยู่อาศัยเป็นส่วนตัวสงบเงียบ สะอาดปลอดภัย 3. การเจ็บป่วย ดูแลรักษาร่างกายอย่างสม่ำเสมอ 4. การใช้เวลา หางานอดิเรกหรือกิจกรรมต่าง ๆ ออกกำลังกาย 5. การปรับตัว 6. ด้านธรรมชาติและสมาธิ
Barrow and Smith (1979)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีสุขภาพดี 2. มีรายได้เพียงพอ 3. ไม่มีความวิตกกังวลทางด้านจิตใจ 4. การมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ
WHOQOL GROUP (1996)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านร่างกาย คือ ผู้สูงอายุมีแรง มีกำลังในการช่วยเหลือตนเองได้ 2. ด้านจิตใจบุคคลรู้ว่าตนเองมีชีวิตที่ประสบความสำเร็จ 3. ด้านความสัมพันธ์ทางด้านสังคม มีกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน 4. ด้านสิ่งแวดล้อม มีชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย
WHO (1980)	<ol style="list-style-type: none"> 1. มาตรฐานการดำรงชีวิต หมายถึง สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย และการสังคมสงเคราะห์ 2. การเปลี่ยนแปลงของประชากร การเกิด การตาย

ตารางที่ 2 1 (ต่อ)

ชื่อเจ้าของแนวคิด/ทฤษฎี	องค์ประกอบ/ด้าน
	3. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม กฎหมาย รูปแบบการปกครอง 4. กระบวนการพัฒนา กระบวนการที่ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น 5. ทรัพยากร
Falnagan (1987)	1. มีความสุขสบายทั้งทางด้านร่างกายและวัตถุ 2. มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น 3. การมีกิจกรรมในสังคมและชุมชน 4. มีพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ ทางสติปัญญา การเรียนรู้ 5. มีสันตนาการ เช่น อ่านหนังสือ มีส่วนร่วม ในสังคม
ตารางที่ 2-1 (ต่อ)	
ชื่อเจ้าของแนวคิด/ทฤษฎี	องค์ประกอบ/ด้าน
องค์กรอนามัยโลก (2554)	1. ด้านร่างกาย คือ การรับรู้สภาพทางด้าน ร่างกาย 2. ด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของ ตนเอง 3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม การได้รับความ ช่วยเหลือ 4. ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม
สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ (2540)	1. ด้านร่างกาย การรับรู้ความรู้สึกสบายไม่ เจ็บปวด 2. ด้านจิตใจ การรับรู้จิตใจของตนเอง มั่นใจใน

ตนเอง

3. ด้านสังคม การรับรู้ความสัมพันธ์ของตนเอง
กับคนอื่น

4. ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิต
อย่างไร

เมื่อพิจารณาจากทฤษฎี คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรประกอบด้วยคุณภาพชีวิต 4 ด้าน
ดังตาราง

ตารางที่ 2-2 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด
นครศรีธรรมราช

ด้าน	ชื่อเจ้าของแนวคิด	องค์ประกอบ
1. ด้านร่างกาย	Maslow (1950)	ความต้องการทางร่างกาย
	ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543)	ทางด้านร่างกาย คือ จะต้องม ีร่างกายที่สมบูรณ์
	บุษยมาส ลินฐประมา (2539)	การเจ็บป่วย ดูแลรักษาร่างกาย อย่างสม่ำเสมอ
	Barrow and Smith (1979)	การมีสุขภาพดี
	WHOQOL GROUP (1996)	ด้านร่างกาย คือผู้สูงอายุมีแรง มีกำลังในการช่วยเหลือตนเอง ได้
	WHO (1980)	มาตรฐาน การดำรงชีวิต หมายถึง สุขภาพ การศึกษา ที่ อยู่อาศัย และ การสังคม สงเคราะห์

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ด้าน	ชื่อเจ้าของแนวคิด	องค์ประกอบ
	Falnagan (1987)	มีความสุขสบายทั้งทางด้านร่างกายและวัตถุ
	องค์กรอนามัยโลก (2554)	ด้านร่างกาย คือการรับรู้สภาพทางด้านร่างกาย
	สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ (2540)	ด้านร่างกาย การรับรู้ความรู้สึกสบายไม่เจ็บปวด
2. ด้านจิตใจ	Maslow (1950)	ความต้องการได้รับความยอมรับนับถือ
	ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543)	ทางด้านจิตใจ คือต้องมีสภาวะจิตใจร่าเริงแจ่มใส
	Barrow and Smith (1979)	ไม่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ
	WHOQOL GROUP (1996)	ด้านจิตใจบุคคลรู้ว่าตนเองมีชีวิตที่ประสบความสำเร็จ
	องค์กรอนามัยโลก (2554)	ด้านจิตใจ คือการรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง
	สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ (2540)	ด้านจิตใจ การรับรู้จิตใจของตนเอง มั่นใจในตนเอง
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	Maslow (1950)	ความต้องการทางสังคม
	ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543)	ทางด้านสังคม คือสามารถดำรงชีวิตภายใต้บรรทัดฐาน
	Barrow and Smith (1979)	การมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ
	WHOQOL GROUP (1996)	ด้านความสัมพันธ์ทางด้านสังคม มีกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ด้าน	ชื่อเจ้าของแนวคิด	องค์ประกอบ
	Faltnagan (1987)	มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การมีกิจกรรมในสังคมและ ชุมชน
	องค์กรอนามัยโลก (2554)	ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม การได้รับความช่วยเหลือ
	สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุลและ คณะ (2540)	ด้านสังคม การรับรู้ ความสัมพันธ์ของตนเองกับ คนอื่น
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	Maslow (1950)	ความต้องการความมั่นคง ปลอดภัย
	บุษยมาส ลินธิประมา (2539)	ที่อยู่อาศัยเป็นส่วนตัวสงบ เงียบ สะอาดปลอดภัย
	WHOQOL GROUP (1996)	ด้านสิ่งแวดล้อม มีชีวิตอยู่ใน สภาพแวดล้อมรอบตัวที่ดี
	องค์กรอนามัยโลก (2554)	ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
	สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุลและ คณะ (2540)	ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้ ว่าตนมีชีวิ้อย่างอิสระ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ามาทั้งหมดดังกล่าว ความต้องการพัฒนา
คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยแสดงรายละเอียดได้ตามตารางดังนี้ คือ

ตารางที่ 2-3 สรุปตัวแปรต้นและตัวแปรตามของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชื่อผู้วิจัย	ประเด็นการวิจัย	ตัวแปร	
		ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2557)	คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในเขต เทศบาลนครแหลม ฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพสมรส 4. ระดับการศึกษา 5. อาชีพในปัจจุบัน 6. รายได้ต่อเดือน 7. เงินออม 8. จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิต 	<p>คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4. ด้านสภาพแวดล้อมของบุคคล
		<ol style="list-style-type: none"> 9. บ้านพักอาศัยในปัจจุบัน 10. หนี้สิน 11. ประเภทของหนี้สิน 	
ชยธร ไวนุสิทธิ์ (2556)	การศึกษาคุณภาพชีวิต ของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลวัฒนา นคร อำเภอดีนา นครจังหวัดสระแก้ว	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพ 4. ระดับการศึกษา 5. อาชีพ 6. รายได้ต่อเดือน 7. ลักษณะการอยู่อาศัยในครอบครัว 	<p>คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4. ด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 2-4 สรุปตัวแปรต้นและตัวแปรตามของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชื่อผู้วิจัย	ประเด็นการวิจัย	ตัวแปร	
		ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
สิริมา อิทธิประเสริฐ (2560)	คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลเกล่ง กะเจ็ด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพสมรส 4. วุฒิการศึกษา 5. อาชีพ 6. ความพอเพียงของ รายได้ 7. บุคคลที่ดูแลเมื่อ เจ็บป่วย	ระดับคุณภาพชีวิต ของผู้สูงอายุ 1. ความสามารถ ทางการรับรู้ 2. ความเป็นตัวของ ตัวเอง 3. ความสำเร็จและ ความคาดหวังในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต 4. การมีปฏิสัมพันธ์ ทางสังคม 5. การเผชิญหน้ากับ ความตาย 6. การปฏิสัมพันธ์กับ คนใกล้ชิด
ชรัณนัต อ้นเกษม (2560)	คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลลาด ขวางอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพสมรส 4. ระดับการศึกษา 5. รายได้ต่อการ ครองชีพ 6. ผู้ร่วมอยู่อาศัย 7. โรคประจำตัว	1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านความ สัมพันธ์ภาพทาง สังคม 4. ด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ประเด็นการวิจัย	ตัวแปร	
		ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
วาสนา เล่าตง (2555)	คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลเกาะสี เซ่ง อำเภอกะสีเซ่ง จังหวัดชลบุรี	1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพสมรส 4. การศึกษา 5. อาชีพ 6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 7. การเป็นสมาชิกกลุ่ม ทางสังคม 8. การได้รับสวัสดิการ กองทุนผู้สูงอายุ	1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านความ สัมพันธ์ภาพทาง สังคม 4. ด้านสภาพแวดล้อม
พัชรี กลั่นดี (2559)	คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในเขต องค์การบริหารส่วน ตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี	1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพ 4. การศึกษา 5. อาชีพ 6. รายได้	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านความ สัมพันธ์ภาพทาง สังคม 4. ด้านสภาพแวดล้อม
กัญวัฒน์ ชะนะชัย (25570)	คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุกรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอดงนาคร จังหวัดสระแก้ว	1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพสมรส 4. ระดับการศึกษา 5. อาชีพ 6. รายได้ 7. ลักษณะการอยู่ อาศัย	คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในเขต องค์การบริหารส่วน ตำบลหนองน้ำใส 1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านความ สัมพันธ์ภาพทาง สังคม 4. ด้านสภาพแวดล้อม

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ประเด็นการวิจัย	ตัวแปร	
		ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
ณรงค์ คุณสุข (2559)	คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัด ตราด	1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพ 4. รายได้ 5. อาชีพเดิมของ ผู้สูงอายุ 6. ที่พักอาศัย	1. ด้านการรวมกลุ่ม ทางสังคม 2. ด้านความเป็นอยู่ ทางกายภาพ 3. ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล 4. ด้านปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อความ เป็นอยู่ที่ดี 5. ด้านลักษณะทาง อารมณ์ 6. ด้านความสามารถ ในการตัดสินใจด้วย ตนเอง 7. ด้านการพัฒนา ตนเอง 8. ด้านสิทธิเสรีภาพ
ณัฐจิรพัส ชินาธิปธนาศิริ (2562)	คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในเขต เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัด ชลบุรี	1. เพศ 2. อายุ 3. การศึกษา 4. สถานภาพ 5. อาชีพ	1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม 4. ด้านสิ่งแวดล้อม
สุวิทย์ อกศรี (2560)	คุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วน ตำบลเมืองเตา อำเภอ พยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพสมรส 4. ระดับการศึกษา 5. รายได้ 6. อาชีพเดิมของ ผู้สูงอายุ 7. ที่พักอาศัย 8. สมาชิกกลุ่มทาง สังคม	1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม 4. ด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 2-5 สรุปตัวแปรที่นำมาใช้ในการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

	เพศ	อายุ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้	เงินออม	จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่	บ้านพักอาศัย	หนี้สิน	ประเภทของหนี้	บุคคลที่ดูแลเมื่อเจ็บป่วย	โรคประจำตัว	การได้รับสวัสดิการกองทุน
รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558)	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√			
ชยธร ไวนุสิทธิ์ (2556)	√	√	√	√	√	√								
สิริมา อธิธิ ประเสริฐ (2560)	√	√	√	√	√	√						√		
ชรัณนัต อ้นเกษม (2560)	√	√	√	√		√							√	
วาสนา เล่าตง (2555)	√	√	√	√	√	√								√
พัชรี กลิ่นดี (2559)	√	√	√	√	√	√								
กัญญาวัฒน์ ชะนะชัย (2557)	√	√	√	√	√	√			√					
ณรงศ์ คุณสุข (2559)	√	√	√		√				√					
ณัฐจิรพัศ ชินาธิปชนาสิริ (2562)	√	√	√	√	√									
สุวิทย์ งามศรี (2560)	√	√	√	√	√	√			√					

จากการทบทวนตัวแปรจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นพบว่า งานวิจัยเหล่านี้ได้ทำการศึกษาดูตัวแปรต้น 14 ตัว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เงินออม จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิต บ้านพักอาศัย หนี้สิน ประเภทของหนี้ บุคคลที่ดูแลเมื่อเจ็บป่วย โรคประจำตัว การได้รับสวัสดิการ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรต้น 6 ตัว มาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ตารางที่ 2-6 ที่มาของตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น	ที่มา/แหล่งอ้างอิง
เพศ	รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ; ชยธร ไวนุสิทธิ์ (2556) ; สิริมา อิทธีประเสริฐ (2560) ; ชรัณนัต อ้นเกษม (2560) ; วาสนา เล่าตง (2555) ; พัชรี กลิ่นดี (2559) ; กัญวัฒน์ ชะนะชัย (2557) ; ณรงค์ คุณสุข (2559) ; ญัฐจิรพัส ชินาธิปธนาศิริ (2562) ; สุวิทย์ งอกศรี (2560)
อายุ	รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ; ชยธร ไวนุสิทธิ์ (2556) ; สิริมา อิทธีประเสริฐ (2560) ; ชรัณนัต อ้นเกษม (2560) ; วาสนา เล่าตง (2555) ; พัชรี กลิ่นดี (2559) ; กัญวัฒน์ ชะนะชัย (2557) ; ณรงค์ คุณสุข (2559) ; ญัฐจิรพัส ชินาธิปธนาศิริ (2562) ; สุวิทย์ งอกศรี (2560)
สถานภาพ	รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ; ชยธร ไวนุสิทธิ์ (2556) ; สิริมา อิทธีประเสริฐ (2560) ; ชรัณนัต อ้นเกษม (2560) ; วาสนา เล่าตง (2555) ; พัชรี กลิ่นดี (2559) ; กัญวัฒน์ ชะนะชัย (2557) ; ณรงค์ คุณสุข (2559) ; ญัฐจิรพัส ชินาธิปธนาศิริ (2562) ; สุวิทย์ งอกศรี (2560)
ระดับการศึกษา	รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ; ชยธร ไวนุสิทธิ์ (2556) ; สิริมา อิทธีประเสริฐ (2560) ; ชรัณนัต อ้นเกษม (2560) ; วาสนา เล่าตง (2555) ; พัชรี กลิ่นดี (2559) ; กัญวัฒน์ ชะนะชัย (2557) ; ญัฐจิรพัส ชินาธิปธนาศิริ (2562) ; สุวิทย์ งอกศรี (2560)
อาชีพ	รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ; ชยธร ไวนุสิทธิ์ (2556) ; สิริมา อิทธีประเสริฐ (2560) ; วาสนา เล่าตง (2555) ; พัชรี กลิ่นดี (2559) ; กัญวัฒน์ ชะนะชัย (2557) ; ณรงค์ คุณสุข (2559) ; ญัฐจิรพัส ชินาธิปธนาศิริ (2562) ; สุวิทย์ งอกศรี (2560)

ตารางที่ 2-5 (ต่อ)

ตัวแปรต้น	ที่มา/แหล่งอ้างอิง
รายได้	รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ; ชยธร ไวนุสิทธิ์ (2556) ; สิริมา อธิธิประเสริฐ (2560) ; ชรินทร์ อ้นเกษม (2560) ; วาสนา เล่าตง (2555) ; พัชรี กลิ่นดี (2559) ; กัญวัฒน์ ชะนะชัย (2557) ; สุวิทย์ งอกศรี (2560)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช รายละเอียด เกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย มีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีการสุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
8. เกณฑ์การแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช จากข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุ ณ เดือน กันยายน

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ โพธิสว่าง, 2556, หน้า 167) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 มีสูตรดังนี้

การใช้สูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนหน่วยประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มที่ยอมรับได้

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{N}{1+N(e)^2} \\ n &= \frac{692}{1+(692)(0.05)^2} \\ n &= 253 \text{ คน} \end{aligned}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช มีจำนวน 253 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มที่คำนึงความน่าจะเป็น (Probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportion stratified random sampling) จากผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลท่าศาลา 6 ชุมชน อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช คำนวณสัดส่วนตัวอย่างจากสูตรดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 3-1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช

ชุมชน	จำนวนผู้สูงอายุ	กลุ่มตัวอย่าง
1. ชุมชนศาลาน้ำ	115	42
2. ชุมชนสามัญ	103	38
3. ชุมชนตลาดสด	98	36
4. ชุมชนหน้าอำเภอ	121	44
5. ชุมชนเสนาราม	93	34
6. ชุมชนปทุมานุกูล	162	59
รวม	692	253

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุดย่อ ฉบับภาษาไทยของ สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540) ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจาก เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (The WHOQOL Group, 1995) แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบเลือกตอบได้ตามรายได้ จำนวน 6 ข้อ โดยถามถึง เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มาจากเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-BREF-THAI ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ชนิด คือ แบบภาวะวิสัย (Perceived objective) และอัตวิสัย (Self-report subjective) จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) คือ การรับรู้สภาพด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงผลกระทัดล้มการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่ต้องการพึ่งพาอาศัยใคร ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ

2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) คือ การรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำสมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับความเศร้า หรือ กังวล

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม การได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคมและรู้ว่าตนเองยังมีคุณค่าสามารถช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมได้ รวมถึงการรับรู้และจัดการตนเองเกี่ยวกับความรู้สึกทางเพศ

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร หรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

การให้คะแนนแบบวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-26 มีข้อความที่มีความหมายทางบวก 23 ข้อ และข้อความที่มีความหมายทางลบ 3 ข้อ คือ 1 5 และ 12 แต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบ สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับมีดังนี้

ข้อความทางลบ		ข้อความทางบวก	
ไม่เลย	ให้ 5 คะแนน	ไม่เลย	ให้ 1 คะแนน
เล็กน้อย	ให้ 4 คะแนน	เล็กน้อย	ให้ 2 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน	ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
มาก	ให้ 2 คะแนน	มาก	ให้ 4 คะแนน
มากที่สุด	ให้ 1 คะแนน	มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารต่าง ๆ และศึกษาการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย สุวัฒน์ มหัตถินรัตน์กุล และคณะ (2540) ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจาก เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (The WHOQOL Group, 1995) จำนวน 26 ข้อ ดังนี้

3.1 ด้านร่างกาย	จำนวน 7 ข้อ
3.2 ด้านจิตใจ	จำนวน 6 ข้อ
3.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	จำนวน 3 ข้อ
3.4 ด้านสภาพแวดล้อม	จำนวน 8 ข้อ

3.5 คุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวม จำนวน 2 ข้อ

4. นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษางานนิพนธ์ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและตรวจสอบค่า IOC ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

5.1 รศ.ดร.พงษ์เสถียร เหลืองอลงกต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

5.2 ผศ.ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

5.3 นายธรรศ จุ่มฉวี หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอต่อ คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์เพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ตามวิธีการของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.897 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บ ข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา ผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถามให้กับผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช กรณีที่ผู้สูงอายุมองไม่เห็นหรืออ่าน หนังสือไม่ได้ ผู้วิจัยจะอ่านข้อมูลในแบบสอบถามให้ผู้สูงอายุได้ตอบ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 253 ชุด แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และตรวจสอบความสมบูรณ์ 253 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตามขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้รวบรวมตรวจสอบความสมบูรณ์ ทุกฉบับเพื่อไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนน ตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อมาบันทึก ลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3. นำผลการคำนวณมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานของการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้วิเคราะห์จุดมุ่งหมายและสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 4 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ความถี่และร้อยละและค่าเฉลี่ย (\bar{X})
3. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ T-Test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

เกณฑ์การแปลผล

คะแนนคุณภาพชีวิตจะมีคะแนน ตั้งแต่ 26-130

เมื่อรวมคะแนนจากผู้ตอบแบบสอบถามทุกข้อมีค่าคะแนนเท่าไร นำมาเปรียบเทียบตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

คะแนน 26-60 คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี

คะแนน 61-95 คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตกลาง ๆ

คะแนน 96-130 คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ตารางที่ 3-2 ตารางแบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิต

องค์ประกอบ	การมีคุณภาพชีวิต ที่ไม่ดี	คุณภาพชีวิตกลาง ๆ	คุณภาพชีวิตที่ดี
1. ด้านร่างกาย (7 ข้อ)	7-16	17-26	27-35
2. ด้านจิตใจ (6 ข้อ)	6-14	15-22	23-30
3. ด้านสัมพันธภาพ ทางสังคม (3 ข้อ)	3-7	8-11	12-15
4. ด้านสภาพแวดล้อม (8 ข้อ)	8-18	19-29	30-40
คุณภาพชีวิต โดยรวม (26 ข้อ)	26-60	61-95	96-130

องค์ประกอบทางด้านร่างกาย

ได้แก่ ข้อ 1,2,3,4,5,6,7

องค์ประกอบทางด้านจิตใจ

ได้แก่ ข้อ 8,9,10,11,12,13

องค์ประกอบทางด้านสัมพันธภาพทางสังคม

ได้แก่ ข้อ 14,15,16

องค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อม

ได้แก่ ข้อ 17,18,19,20,21,22,23,24

ส่วนข้อ 25 และ ข้อ 26 เป็นตัวชี้วัดในหมวดคุณภาพชีวิตและสุขภาพ โดยรวมจะไม่รวมอยู่ในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบัน รายได้ เก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 253 คน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบัน รายได้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	76	30.4
หญิง	177	70.0
อายุ		
60-69 ปี	170	67.19
70-79 ปี	60	23.72
80-89 ปี	15	5.93
90 ปีขึ้นไป	8	3.16

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	22	8.70
สมรส	176	69.57
หย่า	16	6.32
หม้าย	26	10.28
แยกกันอยู่	13	5.14
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	4	1.58
ประถมศึกษา	38	15.02
มัธยมตอนต้น	18	7.11
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	78	30.83
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า / ปวส.	29	11.46
ปริญญาตรีขึ้นไป	86	33.99
อาชีพปัจจุบัน		
เกษตรกร / ประมง	20	7.91
ข้าราชการบำนาญ / รัฐวิสาหกิจ	37	14.62
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	103	40.71
รับจ้างทั่วไป	67	26.48
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	25	9.88
อื่น ๆ (ระบุ)	1	40

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	25	9.88
5,001-10,000 บาท	42	16.60
10,001-15,000 บาท	60	23.72
15,001-20,000 บาท	52	20.55
20,000 บาทขึ้นไป	74	29.25
รวม	253	100.0

จากตารางที่ 4-1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 70.0 ส่วนใหญ่มีอายุ 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.19 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 69.57 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.99 ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ ก้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.71 ส่วนใหญ่มีรายได้ 20,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 29.25

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 4-2 จำนวนร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านร่างกาย

ด้านร่างกาย	ระดับคุณภาพชีวิต				
	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. การเจ็บปวดตามร่างกายเช่น	14	165	62	10	2
ปวดหัวปวดท้อง ปวดตามตัว ทำ ให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ ต้องการมากนักน้อยเพียงใด	(5.53)	(65.22)	(24.51)	(3.95)	(0.79)

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

ด้านร่างกาย	ระดับคุณภาพชีวิต				
	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
2. ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่ง ต่างๆ ในแต่ละวันไหม(เรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน	4 (1.58)	16 (6.32)	158 (62.45)	64 (25.30)	11 (4.35)
3. ท่านพอใจกับการนอนพักผ่อน ของท่านมาก น้อยเพียงใด	- (-)	13 (5.14)	118 (46.64)	94 (37.15)	28 (11.07)
4. ท่านรู้สึกพอใจมากน้อยแค่ไหน ที่ทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ใน แต่ละวัน	3 (1.19)	16 (6.32)	129 (50.99)	88 (34.78)	17 (6.72)
5. ท่านจำเป็นต้องไปปรับการรักษา พยาบาลน้อยเพียงใด เพื่อที่จะ ทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ ในแต่ละวัน	4 (1.58)	56 (22.13)	162 (64.03)	25 (9.88)	6 (2.37)
6. ท่านพอใจกับความสามารถใน การทำงานได้อย่างที่เคยทำมา มากน้อยเพียงใด	1 (0.40)	17 (6.72)	148 (58.50)	70 (27.67)	17 (6.72)
7. ท่านสามารถไปไหนมาไหน ด้วยตนเอง	5 (1.98)	17 (6.72)	125 (49.41)	69 (27.27)	37 (14.62)

หมายเหตุ : ข้อ 1, 5 เป็นข้อคำถามเชิงลบ

จากตารางที่ 4-2 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านร่างกายพบว่า สามอันดับแรกที่มีความถี่สูงสุดคือ ผู้สูงอายุที่มีการเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากนักน้อยเพียงใด อยู่ในระดับเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 65.22 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุมีความจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากนักน้อยเพียงใด เพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน อยู่ในระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 64.03 และ ผู้สูงอายุมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันใหม่ (เรื่องงาน หรือ การดำเนินชีวิตประจำวัน) อยู่ในระดับปานกลาง 62.45 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านจิตใจ

ด้านจิตใจ	ระดับคุณภาพชีวิต				
	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด	1 (0.40)	11 (4.35)	135 (53.36)	99 (39.13)	7 (2.77)
2. ท่านมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดีเพียงใด	2 (0.79)	19 (7.51)	141 (55.73)	83 (32.81)	8 (3.16)
3. ท่านรู้สึกพอใจในตนเอง มาก น้อยแค่ไหน	1 (0.40)	11 (4.35)	124 (49.01)	100 (39.53)	17 (6.72)
4. ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเองได้ไหม	2 (0.79)	11 (4.35)	124 (49.01)	90 (35.57)	26 (10.28)
5. ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึก เงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวลบ่อยแค่ไหน	14 (5.53)	151 (59.68)	72 (28.46)	12 (4.74)	4 (1.58)
6. ท่านรู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย มาก น้อยแค่ไหน	2 (0.79)	13 (5.14)	88 (34.78)	134 (52.96)	16 (6.32)

หมายเหตุ : ข้อ 5 เป็นข้อคำถามเชิงลบ

จากตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านจิตใจ พบว่า สามอันดับแรกที่มีความถี่สูงสุดคือ ผู้สูงอายุมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน อยู่ในระดับเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 59.68 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดีเพียงใด อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 55.73 และผู้สูงอายุรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 53.36 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-4 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระดับคุณภาพชีวิต				
	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือ เข้ากับคนอื่นอย่างที่เคยทำมา มากน้อยเพียงใด	2 (0.79)	4 (1.58)	137 (54.15)	94 (37.15)	16 (6.32)
2. ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่ เคยได้รับจากเพื่อน ๆ ใกล้เคียง	4 (1.58)	8 (3.16)	150 (59.29)	71 (28.06)	20 (7.91)
3. ท่านรู้สึกพอใจในชีวิตทางเพศ มากแค่ไหน(ชีวิตทางเพศ ความรู้สึกทางหมายถึงเมื่อเกิดเพศ ขึ้นแล้ว ท่านมีวิธีการจัดการ ทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึง การช่วยตัวเองหรือการมี เพศสัมพันธ์)	45 (17.79)	61 (24.11)	111 (43.87)	25 (9.88)	11 (4.35)

จากตารางที่ 4-4 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า สามอันดับแรกที่มีความถี่สูงสุดคือ ผู้สูงอายุพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ ใกล้เคียง อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 59.29 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่เคยทำมามากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.15 และ ผู้สูงอายุรู้สึกพอใจใน

ชีวิตทางเพศของท่านมากแค่ไหน(ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้ว ท่านมีวิธีการจัดการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึง การช่วยตัวเองหรือการมีเพศสัมพันธ์) อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 43.87 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสภาพแวดล้อม

ด้านสภาพแวดล้อม	ระดับคุณภาพชีวิต				
	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ท่านรู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีไหมในแต่ละวัน	4 (-)	158 (1.58)	75 (62.45)	16 (29.64)	4 (6.32)
2. ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้มากน้อยเพียงใด	4 (-)	122 (1.58)	103 (48.22)	24 (40.71)	4 (9.49)
3. ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็นมากน้อยเพียงใด	- (-)	18 (7.11)	143 (56.52)	63 (24.90)	29 (11.46)
4. ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการ สาธารณสุขได้ตามความจำเป็นเพียงใด	2 (0.79)	43 (17.00)	152 (60.08)	46 (18.18)	10 (3.95)
5. ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวันมากน้อยเพียงใด	1 (0.40)	18 (7.11)	121 (47.83)	92 (36.36)	21 (8.30)
6. ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมากน้อยเพียงใด	2 (0.79)	8 (3.16)	119 (47.04)	96 (37.94)	28 (11.07)
7. สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่านมากน้อยเพียงใด	2 (0.79)	7 (2.77)	96 (37.94)	117 (46.25)	31 (12.25)
8. ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของท่าน (หมายถึง การคมนาคมมากน้อยเพียงใด)	4 (1.58)	18 (7.11)	140 (55.34)	77 (30.43)	14 (5.53)

จากตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า สามอันดับแรกที่มีความถี่สูงสุดคือ ผู้สูงอายุที่รู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีใหม่ในแต่ละวัน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.45 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็นเพียงใด อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.08 และผู้สูงอายุมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น มากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 56.52 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-6 ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์ประกอบ คุณภาพชีวิต	จำนวนข้อ	\bar{X}	SD	ระดับคุณภาพ ชีวิต
1. ด้านร่างกาย	7	23.79	3.28	กลาง ๆ
2. ด้านจิตใจ	6	20.89	2.62	กลาง ๆ
3. ด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม	3	9.43	1.78	กลาง ๆ
4. ด้านสภาพแวดล้อม	8	27.45	3.82	กลาง ๆ
คุณภาพชีวิตและ สุขภาพโดยรวม	26	88.61	10.38	กลาง ๆ

หมายเหตุ : ตารางรวมคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน และคุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวมจำนวน 2 ข้อ

ตารางที่ 4-6 ค่าเฉลี่ย ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชอยู่ในระดับกลาง ๆ ($\bar{X} = 88.61$) เมื่อพิจารณาในรายด้านสรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิต ในด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับกลาง ๆ ($\bar{X} = 27.45$) รองลงมาด้านร่างกาย อยู่ในระดับกลาง ๆ ($\bar{X} = 23.79$) ด้านจิตใจ อยู่ในระดับกลาง ๆ ($\bar{X} = 20.89$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-7 จำนวนร้อยละ ระดับคะแนนของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์ประกอบ	จำนวนข้อ	คุณภาพชีวิต ที่ไม่ดี	คุณภาพชีวิต กลางๆ	คุณภาพชีวิตที่ดี
1. ด้านร่างกาย	7	4 (1.58)	196 (77.47)	53 (20.95)
2. ด้านจิตใจ	6	3 (1.19)	189 (74.70)	61 (24.11)
3. ด้าน ความสัมพันธ์ ทางสังคม	3	23 (9.09)	193 (76.28)	37 (14.62)
4. ด้าน สภาพแวดล้อม	8		174 (68.77)	79 (31.23)
คุณภาพชีวิต โดยรวม	26	1 (.40)	194 (76.68)	58 (22.92)

ตารางที่ 4-7 จำนวนร้อยละ ของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่าผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลาง ๆ คิดเป็นร้อยละ 76.68 เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านร่างกาย ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลาง ๆ คิดเป็นร้อยละ 77.47 ด้านจิตใจ ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลาง ๆ คิดเป็นร้อยละ 74.70 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลาง ๆ 76.28 และด้านสภาพแวดล้อม ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลาง ๆ คิดเป็นร้อยละ 68.77

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มี เพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-8 การเปรียบเทียบเพศกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

เพศ	จำนวนคน	\bar{X}	SD	t	Sig.
ชาย	76	90.20	11.52	1.60	.11
หญิง	177	87.93	9.80		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-8 การเปรียบเทียบเพศกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าค่า Sig.=.11 หมายความว่าผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-9 จำนวนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามกลุ่มอายุ

อายุ	จำนวน	\bar{X}	SD
60-69 ปี	170	90.43	9.50
70-79 ปี	60	86.68	10.08
80-89 ปี	15	80.07	12.08
90 ปีขึ้นไป	8	80.50	14.38
รวม	253	88.61	10.38

จากตารางที่ 4-9 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช มีระดับคุณภาพชีวิต จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-69 ปี มีระดับคุณภาพชีวิตสูง เป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 90.43$, $SD = 9.50$) รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 70-79 ปี ($\bar{X} = 86.68$, $SD = 10.08$) และอันดับสุดท้าย คือกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 80-89 ปี ($\bar{X} = 80.07$, $SD = 12.08$)

ตารางที่ 4-10 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	3	2406.47	802.16	8.07	.00
ภายในกลุ่ม	249	24747.57	99.39		

หมายเหตุ **มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-10 การทดสอบความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างกลุ่มอายุต่าง ๆ ด้วยสถิติ F-test พบว่าค่า Sig. เท่ากับ 0.00 แสดงว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการ วิจัยที่กล่าวว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุ ต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิต ต่างต่างกัน

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องดำเนินการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นรายคู่ต่อไป ดังตารางที่ 4-11

ตารางที่ 4-11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Scheffe) ของค่าเฉลี่ยผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามกลุ่มอายุ

อายุ	\bar{x}	อายุ			
		60-69	70-79	80-89	90 ปีขึ้นไป
60-69 ปี	90.43	-	3.75	10.36*	9.93
70-79 ปี	86.68			6.62	6.18
80-89 ปี	80.07				-4.3
90 ปีขึ้นไป	80.50				

หมายเหตุ *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่า มีความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุต่าง ๆ 1 คู่ได้แก่

คู่ที่ 1 กลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 80-89 ปี กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี มีคุณภาพชีวิตดีกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 80-89 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-12 จำนวนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามกลุ่มสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	\bar{x}	SD
โสด	22	89.55	9.81
สมรส	175	89.62	9.42
หย่า	16	87.75	11.85
หม้าย	26	82.77	13.13
แยกกันอยู่	13	86.15	12.97
รวม	253	88.61	10.38

หมายเหตุ *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-12 พบว่าผู้สูงอายุเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช มีระดับคุณภาพชีวิต จำแนกตามกลุ่มสถานภาพ พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ สมรส มีระดับคุณภาพชีวิตมาเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 89.62$, $SD = 9.42$) รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีสถานภาพ โสด ($\bar{X} = 89.55$, $SD = 9.81$) และอันดับสุดท้ายคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหย่า ($\bar{X} = 87.75$, $SD = 11.85$)

ตารางที่ 4-13 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช จำแนกตามสถานภาพ

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	4.00	1175.78	293.95	2.81	.03
ภายในกลุ่ม	248.00	25978.26	104.75		
รวม	252.00	27154.04			

หมายเหตุ *

จากตารางที่ 4-13 การทดสอบความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลท่าศาลา อำเภอ ท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างผู้สูงอายุที่มีสถานภาพในแบบต่าง ๆ ด้วยสถิติ F-test พบว่า ค่า Sig เท่ากับ .03 แสดงว่ามีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 ดังนั้นจึง ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราชที่มีสถานภาพต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิต แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องดำเนินการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นรายคู่ต่อไป ดังตารางที่ 4-14

ตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Scheffe) ของค่าเฉลี่ยผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ค่าเฉลี่ย	สถานภาพ				
		โสด	สมรส	หย่า	หม้าย	แยกกันอยู่
โสด	89.55		-0.07	1.80	6.78	3.39
สมรส	89.62			1.87	6.85*	3.47
หย่า	87.75				4.98	1.60
หม้าย	82.77					-3.38
แยกกันอยู่	86.15					
รวม	88.61					

หมายเหตุ *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่า มีความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสถานภาพในแบบต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน พบว่ามี 1 คู่ ได้แก่

คู่ที่ 1 กลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีสถานภาพ สมรส และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ หม้าย กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส มีคุณภาพชีวิตดีกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ หม้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 4 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-15 จำนวนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล ท่าสาละ อำเภอท่าสาละ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	SD
ไม่ได้รับการศึกษา	4	81.25	8.73
ประถมศึกษา	38	83.50	11.96
มัธยมตอนต้น	18	86.72	7.96
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	78	86.01	8.15
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า / ปวส.	29	88.76	7.27
ปริญญาตรีขึ้นไป	86	93.92	10.70
รวม	253	88.61	10.38

จากตารางที่ 4-15 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าสาละ อำเภอท่าสาละ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับคุณภาพชีวิต จำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีระดับคุณภาพชีวิตมาเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 93.92$, $SD = 10.70$) รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่า / ปวส. ($\bar{X} = 88.76$, $SD = 7.27$) และอันดับสุดท้ายคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษามัธยมตอนต้น ($\bar{X} = 86.72$, $SD = 7.96$)

ตารางที่ 4-16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าสาละ อำเภอท่าสาละ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4223.45	5.00	844.69	9.10	.00
ภายในกลุ่ม	22930.59	247.00	92.84		
รวม	27154.04	252.00			

จากตารางที่ 4-16 การทดสอบความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันด้วยสถิติ F-test พบว่าค่า Sig. เท่ากับ 0.00 แสดงว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิต แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Scheffe) ของค่าเฉลี่ยผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ไม่ได้รับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปริญญา/เทียบเท่า	ปริญญาขึ้นไป
ไม่ได้รับการศึกษา	81.25		-2.25	-5.47	-4.76	-7.51	-12.67
ประถมศึกษา	83.50			-3.22	-2.51	-5.26	-10.42*
มัธยมตอนต้น	86.72			.71	-2.04	7.20	.71
มัธยมศึกษาตอนปลาย	86.01					-2.75	-7.91*
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า/ปวส.	88.76						-5.16
ปริญญาตรีขึ้นไป	93.92						

หมายเหตุ *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่า มีความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ 2 คู่ ได้แก่

คู่ที่ 1 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับปริญญาตรีขึ้นไป กล่าวคือกลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 2 กลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับปริญญาตรีขึ้นไป กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 5 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-18 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน

อาชีพปัจจุบัน	จำนวน	\bar{X}	SD
เกษตรกร / ประมง	20	87.05	11.56
ข้าราชการบำนาญ / รัฐวิสาหกิจ	37	95.89	11.54
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	103	87.74	7.96
รับจ้างทั่วไป	68	87.54	10.58
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	25	85.60	12.03
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-	-
รวม	253	88.61	10.38

จากตารางที่ 4-18 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับคุณภาพชีวิต จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ / รัฐวิสาหกิจ มีระดับคุณภาพชีวิตมาเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 95.89$, $SD = 11.54$) รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 87.74$, $SD = 7.96$) และอันดับสุดท้ายคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ($\bar{X} = 87.54$, $SD = 10.58$)

ตารางที่ 4-19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2392.73	4.00	598.18	5.99	.00
ภายในกลุ่ม	24761.31	248.00	99.84		
รวม	27154.04	252.00			

จากตารางที่ 4-19 การทดสอบความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างผู้สูงอายุที่มีอาชีพปัจจุบันแตกต่างกันด้วยสถิติ F-test พบว่าค่า Sig. เท่ากับ 0.00 แสดงว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีอาชีพปัจจุบันต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิต แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Scheffe) ของค่าเฉลี่ยผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน

อาชีพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย	เกษตรกร/ ประมง	ข้าราชการ บ้านานู/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้างทั่วไป	ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ
เกษตรกร/ ประมง	87.05		-8.84*	-69		1.45
ข้าราชการ บ้านานู/ รัฐวิสาหกิจ	95.89			8.15*		10.29*
ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	87.74				.19	2.14
รับจ้างทั่วไป	87.54					1.94
ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ						

หมายเหตุ *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่า มีความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ 4 คู่ ได้แก่

คู่ที่ 1 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร/ประมง และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ กล่าวคือกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร/ประมง มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ/รัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 2 กลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ/รับวิสาหกิจ มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 3 กลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ/รัฐวิสาหกิจ มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 4 กลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ/รัฐวิสาหกิจ มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-21 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามกลุ่มรายได้

รายได้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD
ต่ำกว่า 5,000 บาท	25	81.20	11.57
5,001-10,000 บาท	42	84.62	9.92
10,001-15,000 บาท	60	85.30	6.84
15001-20,000 บาท	52	91.10	9.50
20,000 บาทขึ้นไป	74	94.32	9.87
รวม	253	88.61	10.38

จากตารางที่ 4-21 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช มีระดับคุณภาพชีวิต จำแนกตามกลุ่มรายได้ พบว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ 20,000 บาท ขึ้นไป มีระดับคุณภาพชีวิตมาเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 94.32$, $SD = 9.87$) รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท ($\bar{X} = 91.10$, $SD = 9.50$) และอันดับสุดท้าย คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท ($\bar{X} = 85.30$, $SD = 6.84$)

ตารางที่ 4-22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5436.80	4.00	1359.20	15.52	.00
ภายในกลุ่ม	21717.14	248.00	87.57		
รวม	27154.04	252.00			

หมายเหตุ **มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-22 การทดสอบความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างผู้สูงอายุที่มีรายได้แตกต่างกัน ด้วยสถิติ F-test พบว่า ค่าSig. เท่ากับ 0.00 แสดงว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีรายได้ต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องดำเนินการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นรายคู่ต่อไป ดังตารางที่ 4-23

ตารางที่ 4-23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Scheffe) ของค่าเฉลี่ยผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามรายได้

รายได้	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 5,000	5,001 – 10,001	10,001- 15,000	15001- 20,000	20,000 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า5,000	81.20		-3.42	-4.10	-9.90*	-13.12*
5,001-10,000	84.62			-6.68	-6.48*	-9.71*
10,001-15,000	85.30				-5.80*	-9.02*
15,001-20,000	91.10					-3.23
20,000 บาทขึ้นไป	94.32					

หมายเหตุ *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ(Scheffe) พบว่ามีความแตกต่างของคุณภาพของระดับชีวิตระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มรายได้ต่าง ๆ 6 คู่ ได้แก่

คู่ที่ 1 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท กล่าวคือกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เกิน 5,000บาท มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 15,001-20,000บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 2 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000บาท และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 20,000บาทขึ้นไป กล่าวคือกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000บาท มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 20,000บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 3 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 4 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 5,001-10,000บาท และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 20,000 บาทขึ้นไป กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 20,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 5 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 20,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 6 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 20,000 บาทขึ้นไป กล่าวคือผู้สูงอายุที่มีรายได้ 10,001-15,000บาท มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ 20,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-24 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
1. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีระดับ		✓
2. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	✓	
3. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	✓	
4. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	✓	
5. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอาชีพปัจจุบันต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	✓	
6. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	✓	

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน โดยเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 253 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์กรอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทยของสุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540) ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจาก เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHOQOL, 1995) ซึ่งมีค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) เท่ากับ 0.95 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-Test และ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว One-way ANOVA ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 70.00 ส่วนใหญ่มีอายุ 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.19 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 69.57 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33.99 อาชีพปัจจุบัน ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 40.71 ส่วนใหญ่มีรายได้ 20,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 29.25

2. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมอยู่ในระดับกลาง ๆ ($\bar{X} = 84.96$) โดยผู้สูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิต ในด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับกลาง ๆ ($\bar{X} = 27.42$) รองลงมาด้านร่างกาย อยู่ในระดับกลาง ๆ ($\bar{X} = 23.75$) ด้านจิตใจ อยู่ในระดับกลาง ๆ ($\bar{X} = 20.86$) และสุดท้ายด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 9.41$) อยู่ในระดับกลาง ๆ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกันคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีสถานภาพต่างกัน มีระดับการศึกษาต่างกัน อาชีพปัจจุบันต่างกัน และรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน 1 ข้อ และยอมรับสมมติฐานการวิจัยทั้ง 5 ข้อ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาพรวมพบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับกลาง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง และชยธร ไวณุตสิทธิ์ (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลวัฒนานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ขัดแย้งกับ สุวิทย์ อกศรี (2560) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก และ กัญวัฒน์ ชะนะชัย (2557) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก อธิบายได้ดังนี้

1.1 ด้านร่างกาย คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลาง ๆ สอดคล้องกับงาน รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายอยู่ในระดับกลาง ๆ และชยธร ไวณุตสิทธิ์ (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายอยู่ในระดับกลาง ๆ แต่ขัดแย้งกับ วาสนา เล่าตอง (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลาง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง แต่ขัดแย้งกับ ชยธร ไวนุสิทธิ์ (2556) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลพัฒนานคร อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับกลาง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีระดับคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับกลาง ๆ และชยธร ไวนุสิทธิ์ (2556) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลพัฒนานคร อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับกลาง ๆ แต่ขัดแย้งกับ กัญวัฒน์ ชะนะชัย (2557) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับมาก

1.4 ด้านสภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับกลาง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีระดับคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมในระดับกลาง ๆ และ ชยธร ไวนุสิทธิ์ (2556) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลพัฒนานคร อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีระดับคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมระดับกลาง ๆ ซึ่งขัดแย้งกับ กัญวัฒน์ ชะนะชัย (2557) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมระดับมาก

2. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพปัจจุบัน รายได้ ผลได้ว่า

2.1 ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน และ ชรัณนัต อ้นเกษม (2560)

ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลาดขวาง อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัด ฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับ ณรงค์ คุณ สุข (2559) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกันคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า อายุต่างกันคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน และ ชรัณฉัต อ้นเกษม (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลาดขวาง อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับ สิริมา อธิธิ์ประเสริฐ (2560) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกล่งกะเจ็ด อำเภอ เมือง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล ท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้ง กับ พัชรี กลิ่นดี (2559) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล ท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาต่างกันคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน และ กัญวัฒน์ ชะนะชัย (2557) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาต่างกันคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับ พัชรี กลิ่นดี (2559) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้สูงอายุที่มีอาชีพปัจจุบันต่างกัน มีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพปัจจุบันต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน และสิริมา อธิษฐ์ประเสริฐ (2560) ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแก่งกะเจ็ด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า อาชีพปัจจุบันต่างกันคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับ พัชรี กลิ่นดี (2559) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพปัจจุบันต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

2.6 ผู้สูงอายุที่มีรายได้แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า

ผู้สูงที่มีรายได้ต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน และ พัชรี กลิ่นดี (2559) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับ ณรงค์ คุณสุข (2559) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้สูงชีวิตในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จัดกิจกรรมการเข้าช่วยผู้สูงอายุร่วมกันในครอบครัวของคนในชุมชน เพื่อเตรียมพร้อมในทุกๆด้านของการเป็นผู้สูงอายุ และการอยู่ร่วมกันของคนในครอบครัว
2. ผู้บริหารเทศบาลตำบลท่าศาลา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจ และส่งเสริมสุขภาพจิตในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การพัฒนาอาชีพ การสร้างรายได้แก่ครอบครัว

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จัดทำโครงการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อตรวจสอบสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่ของเทศบาล ร่วมกับโรงพยาบาล ไปดูแลความเป็นอยู่และการดูแลตัวเองช่วงสถานการณ์การระบาดของ COVID-19

2. จัดกิจกรรมภายในกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ หลังสถานการณ์ COVID-19 กลับมาเป็นปกติ ผู้สูงอายุได้กลับมาร่วมกิจกรรม พบปะและพูดคุยกัน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในเชิงคุณภาพ

2. ควรศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต และเป็นแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). *มาตรฐานการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2554). *จะอยู่อย่างไรในวัยรุ่น*. เข้าถึงได้จาก <http://www.elib-online.com/จะอยู่อย่างไรในวัยรุ่น>.
- กัญวัฒน์ ชะนะชัย. (2557). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกษม จันทร์แก้ว. (2530). *วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: โครงการบัณฑิตศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โกศล มิกุล. (2542). *การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยด้านอาชีพ เศรษฐกิจ และกฎหมาย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชยธร ไวณสิทธิ์. (2556). *การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชรัณนัต อ้นเกษม. (2560). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลาดขวาง อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์ คุณสุข. (2559). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนสูง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐจิรพัศ ชินาธิปชนาศิริ. (2562). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธาริน สุขอนันต์, สุภาวัลย์ จาริยะศิลป์ และทัศนันทน์ ทุมมานนท์. (2553). *รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ชลบุรี: วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.

- นิติวัฒน์ ไทพิทักษ์. (2556). *คุณภาพชีวิตของนักศึกษาหลักสูตรตรี-โท (สองภาษา) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญช่วย คำยาดี. (2564). *สังคมผู้สูงอายุเต็มรูปแบบ*. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/103356>.
- บุษยมาศ สิ้นธุประมา. (2539). *สังคมวิทยาความสูงอายุ*. เชียงใหม่: สมพรการพิมพ์.
- พรเทพ มาลัย. (2555). *คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานในโรงงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ. การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- พัชรี กลิ่นดี. (2559). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มะระสาอูดี บาโด. (2552). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจะแนะ อำเภोजะแนะ จังหวัดนราธิวาส*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มาลี ปุยเสาชง. (2555). *การสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลบ้านไร่ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดพิษณุโลก*. การศึกษาค้นคว้าอิสระคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาครอบครัวและสังคม, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุพิน อังสุโรจน์. (2543). *การวิจัยเชิงผลลัพท์เพื่อการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล*. *วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 12(2), 9-18.
- รุ่งนภา ศรีวิชัยรัตน์. (2558). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วาสนา เล่าตง. (2555). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). *ประชากรการพัฒนาคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข. (2559). *บทบาทหน้าที่ของภาคส่วนต่าง ๆ ในการดูแลผู้สูงอายุ พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ: กรมอนามัยสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ.

- สำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข. (2559). *บทบาทหน้าที่ของภาคส่วนต่าง ๆ ใน การดูแลผู้สูงอายุ พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ: กรมอนามัยสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ.
- สิริมา อิทธีระเสวีรัฐ. (2560). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแก่งกะเจ็ด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทรัพยากร มนุษย์, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมนต์ อมรวิวัฒน์. (2525). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุรกุล เจนอบรม. (2534). *วิทยาการผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรกุล เจนอบรม. (2541). *วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย*. กรุงเทพฯ: นิชินแอดเวอร์ไทยซิงกรุ๊ป.
- สุวัฒน์ มหัตนรินทร์ และคณะ. (2540). *เปรียบเทียบตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของ WHO 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด*. เชียงใหม่ : โรงพยาบาลสวนปรุง.
- สุวิทย์ อกศรี. (2560). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอ พัทลุงภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ ทรัพยากรเพื่อความมั่นคง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนุชาติ พวงสำลี. (2542). *ขบวนการประชาสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- อาบบุญ คำทิพย์. (2555). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Barrow, G. M., & Smith, P. A. (1979). *Aging, ageism and society*. St. Paul, Minn: West.
- The WHO group. (1994). The development of the world health organization quality of life assessment instrument. in J. Orley & Rppc310504. W. Kuyken (Eds.), *Quality of life assessment: International perspectives* (pp. 41-75). New York: Springer-Verlag.
- UNESCO. (1980). Evaluation the quality of life in Beligum. *Social Indicators Research*, 8, 321.
- WHOQOL group. (1994). *WHO QOL-BREF Introduction, Administration, scoring and generic version of the assessment*. Geneva: WHO.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม
คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน
 - ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 คำถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
3. ขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ และโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริง คำตอบของท่านจะไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบต่อท่านประการใด เนื่องจากผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

นางสาวรัชฎาพร เผาะช่วย

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- 1.) ชาย 2.) หญิง

2. อายุ

- 1.) 60-69 ปี 2.) 70-79 ปี
 3.) 80-89 ปี 4.) 90 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

- 1.) โสด 2.) สมรส
 3.) หย่า 4.) หม้าย
 5.) แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

- 1.) ไม่ได้รับการศึกษา 2.) ประถมศึกษา
- 3.) มัธยมศึกษาตอนต้น 4.) มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
- 5.) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า / ปวส. 6.) ปริญญาตรีขึ้นไป

5. อาชีพปัจจุบัน

- 1.) เกษตรกร / ประมง 2.) ข้าราชการบำนาญ / รัฐวิสาหกิจ
- 3.) ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว 4. รับจ้างทั่วไป
- 5.) ไม่ได้ประกอบอาชีพ 6.) อื่น ๆ (ระบุ)

6. รายได้

- 1.) ต่ำกว่า 5,000 บาท 2.) 5,001 – 10,000 บาท
- 3.) 10,001 – 15,000 บาท 4.) 15001 – 20,000 บาท
- 5.) 20,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง ข้อคำถามต่อไปนี้จะถามถึงประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งของท่าน ในช่วงที่ผ่านมาให้ท่านสำรวจตัวเอง และประเมินเหตุการณ์หรือความรู้สึกของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่เหมาะสมและเป็นจริงกับตัวท่านมากที่สุด โดยมีคำตอบ 5 ตัวเลือก คือ

ไม่เลย หมายถึง ท่านไม่มีความรู้สึกเช่นนั้นเลย รู้สึกไม่พอใจมาก หรือรู้สึกแย่มาก

เล็กน้อย หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นเล็กน้อย รู้สึกไม่พอใจ หรือรู้สึกแย่น้อย

ปานกลาง หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นปานกลาง รู้สึกพอใจระดับกลาง ๆ หรือ รู้สึกแย่น้อยระดับกลาง ๆ

มาก หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นบ่อย ๆ รู้สึกพอใจ หรือรู้สึกดี

มากที่สุด หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นเสมอ รู้สึกเช่นนั้นมากที่สุด หรือรู้สึกดีว่าสมบูรณ์ รู้สึกพอใจมาก รู้สึกดีมาก

ข้อ	คำถาม (ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา)	ระดับคุณภาพชีวิต				
		ไม่เคย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ด้านร่างกาย						
1.	การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากนักน้อยเพียงใด					
2.	ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันไหม (เรื่องงาน หรือ การดำเนินชีวิตประจำวัน)					
3.	ท่านพอใจกับการนอนพักผ่อนของท่านมาก น้อยเพียงใด					
4.	ท่านรู้สึกพอใจมากน้อยแค่ไหนที่สามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน					
5.	ท่านจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน					
6.	ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมา มากน้อยเพียงใด					
7.	ท่านสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเอง					
2. ด้านจิตใจ						
8.	ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด					
9.	ท่านมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดีเพียงใด					
10.	ท่านรู้สึกพอใจในตนเอง มาก น้อย แค่ไหน					

ข้อ	คำถาม (ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา)	ระดับคุณภาพชีวิต				
		ไม่เคย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
11	ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเองได้ไหม					
12	ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน					
13	ท่านรู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย มาก น้อย แค่ไหน					
14	3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่น อย่างที่เคยทำมามากน้อยเพียงใด					
15	ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจาก เพื่อน ๆ แค่ไหน					
16	ท่านรู้สึกพอใจในชีวิตทางเพศของท่านมาก แค่ไหน(ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิด ความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้ว ท่านมีวิธีการ จัดการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึง การ ช่วยตัวเองหรือการมีเพศสัมพันธ์)					
	3. ด้านสภาพแวดล้อม					
17	ท่านรู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดี ไหมในแต่ละวัน					
18	ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้ มากน้อยเพียงใด					
19	ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น มาก น้อยเพียงใด					
20	ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการ สาธารณสุขได้ตามความจำเป็นเพียงใด					

ข้อ	คำถาม (ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา)	ระดับคุณภาพชีวิต				
		ไม่เคย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
21	ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิต แต่ละวันมากน้อยเพียงใด					
22	ท่านมีโอกาสได้พักผ่อน คลายเครียด มาก น้อยเพียงใด					
23	สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่าน มาก น้อยเพียงใด					
24	ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหน ของท่าน(หมายถึงการคมนาคม) มากน้อย เพียงใด					
4. คุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวม						
25	ท่านพอใจในสุขภาพของท่านในตอนนี้ เพียงใด					
26	ท่านคิดว่าท่านมีคุณภาพชีวิต(ชีวิตความ เป็นอยู่) อยู่ในระดับใด					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวรัชฎาพร เพาะช่วย
วัน เดือน ปี เกิด	23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	หมู่บ้านสินธานี ถ.นวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2561 รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.2565 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา